

Analýza rizik turistických zájezdů vybrané destinace

Simona Havlová

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona Havlová**
Osobní číslo: **L12038**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza rizik turistických zájezdů vybrané destinace**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte průzkum literárních pramenů souvisejících s cestovním ruchem a bezpečností.
2. Analyzujte bezpečnostní rizika turistických zájezdů do vybrané turistické destinace.
3. Na základě analýzy navrhnete doporučení pro zlepšení bezpečnosti turistických zájezdů.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

[1] HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

[2] BUZAN, Barry, WAEVER, Ole a WILDE, Jaap de. Bezpečnost: nový rámec pro analýzu. 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 267 s. Současná teorie mezinárodních vztahů. ISBN 80-903333-6-2.

[3] ŠEFČÍK Vladimír. Analýza rizik. Vyd. 1 Zlín: Universita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, ISBN 978-807-3186-968.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Marek Tomašík, Ph.D.

Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce:

6. února 2015

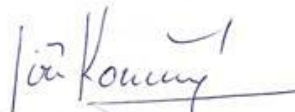
Termín odevzdání bakalářské práce:

16. května 2015

V Uherském Hradišti dne 20. února 2015

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 7.5.2015

.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou bezpečnosti v Tunisku. Podstatou teoretických východisek je oblast bezpečnosti v cestovním ruchu, na něž navazuje analýza bezpečnostních rizik v Tunisku. Součástí této analýzy je základní charakteristika Tuniska z hlediska lokalizačních, selektivních, socioekonomických a realizačních faktorů a předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v této turistické destinaci, dále pak uvedení konkrétních bezpečnostních rizik v Tunisku, posouzení bezpečnosti Tuniska dle Světového indexu míru a dle Indexu globálního terorismu, SWOT analýza Tuniska, kvantitativní průzkum v podobě dotazníkového šetření, shrnutí získaných poznatků a návrhy doporučení pro zlepšení bezpečnosti v Tunisku.

Klíčová slova: Analýza, bezpečnost, cestovní ruch, destinace, rizika, Tunisko.

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the issue of security in Tunisia. The essence of the theoretical background is the area of safety in tourism, gives analysis of the security risks in Tunisia. This analysis is an essential characteristic of Tunisia in terms of localization, selective, socio-economic and implementation factors and assumptions for the development of tourism in this tourist destination, as well as giving specific security risks in Tunisia, Tunisian safety assessment according to the Global Peace Index and according to the Global Index terrorism, SWOT analysis Tunisia, a quantitative survey in the form of a questionnaire survey, a summary of the findings and draft recommendations for improving safety in Tunisia.

Keywords: Analysis, safety, tourism, destination, risks, Tunisia.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Markovi Tomašíkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady. Nemenší poděkování patří svým blízkým za podporu, které se mi po celou dobu studia dostávalo.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH TERMINOLOGICKÝCH POJMŮ VE VZTAHU K BEZPEČNOSTI V CESTOVNÍM RUCHU	10
1.1 BEZPEČNOST	10
1.2 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ	12
1.3 HROZBA	13
1.4 NEBEZPEČÍ	15
1.5 RIZIKO.....	15
1.6 ANALÝZA RIZIK.....	16
2 PROBLEMATIKA BEZPEČNOSTI V CESTOVNÍM RUCHU	18
PRAKTICKÁ ČÁST	21
3 ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK VE VYBRANÉ DESTINACI CESTOVNÍHO RUCHU – V TUNISKU	22
3.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA TUNISKA JAKO DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU.....	22
3.1.1 Lokalizační faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku	23
3.1.2 Selektivní faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku	27
3.1.3 Socio-ekonomické faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku	29
3.1.4 Realizační faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku	30
3.2 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA V TUNISKU	31
3.3 BEZPEČNOST TUNISKA DLE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU	38
3.4 BEZPEČNOST TUNISKA DLE INDEXU GLOBÁLNÍHO TERORISMU	45
3.5 SWOT ANALÝZA TUNISKA	49
3.6 KVANTITATIVNÍ PRŮZKUM	51
3.6.1 Metodika průzkumu	51
3.6.2 Vyhodnocení výsledků průzkumu.....	51
3.7 SHRNUTÍ ANALÝZY BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK VE VYBRANÉ DESTINACI CESTOVNÍHO RUCHU – V TUNISKU.....	64
4 NÁVRHY DOPORUČENÍ PRO ZLEPŠENÍ BEZPEČNOSTI V TURISTICKÉ DESTINACI – V TUNISKU.....	68
ZÁVĚR	70
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	71
SEZNAM OBRÁZKŮ	75
SEZNAM TABULEK.....	77
SEZNAM PŘÍLOH.....	78

ÚVOD

V posledních letech a zvláště v současné době je obecně v popředí zájmu problematika bezpečnosti vztahující se k celé řadě činností (tj. pracovních i volnočasových) a odvětví. Jedním z takových odvětví, v nichž hraje bezpečnost významnou roli, a která jsou bezpečností výrazně v pozitivním i v negativním slova smyslu ovlivněna, patří cestovní ruch neboli turismus. Vliv bezpečnosti na cestovní ruch lze brát jak v obecné rovině, tak v aplikované podobě – to znamená působení bezpečnosti na turismus jako celek a působení bezpečnosti na cestovní ruch v konkrétních turistických destinacích.

Bakalářská práce je z hlediska metodiky rozdělena na dvě části, a to část teoretickou a praktickou. Teoretická část práce je zaměřena na zpracování literární rešerše v souvislosti s problematikou bezpečnosti v cestovním ruchu. Základem teoretických východisek je vymezení základních terminologických pojmů týkajících se bezpečnosti v cestovním ruchu a dále specifikace samotné problematiky bezpečnosti v cestovním ruchu. Podstatou praktické části je analýza bezpečnostních rizik ve vybrané destinaci cestovního ruchu. K tomuto záměru bylo jako turistická destinace cestovního ruchu vybráno Tunisko. Samotná analýza bezpečnostních rizik v Tunisku je založena na charakteristice této země jako destinace cestovního ruchu z hlediska lokalizačních, realizačních a selektivních faktorů a předpokladů cestovního ruchu, dále na identifikaci a popis bezpečnostních rizik v Tunisku, na provedení SWOT analýzy Tuniska jako turistické destinace cestovního ruchu s ohledem na bezpečnost a v neposlední řadě na realizaci a vyhodnocení kvantitativního průzkumu.

Součástí mé práce je shrnutí analýzy bezpečnostních rizik v Tunisku a návrh doporučení ke zlepšení bezpečnosti v této turistické destinaci.

Cílem mé bakalářské práce je na základě studia a zpracování dostupných teoretických poznatků týkajících se bezpečnosti v cestovním ruchu provedení analýzy bezpečnostních rizik ve vybrané destinaci cestovního ruchu – v Tunisku a navržení doporučení ke zlepšení bezpečnosti v této turistické destinaci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH TERMINOLOGICKÝCH POJMŮ VE VZTAHU K BEZPEČNOSTI V CESTOVNÍM RUCHU

V souvislosti s tématem mé bakalářské práce jsou v následujících podkapitolách (viz podkapitoly 1.1 až 1.6) vymezeny a definovány základní terminologické pojmy související s bezpečností v cestovním ruchu.

1.1 Bezpečnost

Z obecného hlediska lze konstatovat, že bezpečnost je opravdovou hodnotou, a to jak pro jednotlivce, tak pro společnost. Jedná se však o pojem (případně stav), který lze jen velmi obtížně popsat či dokonce změřit ¹.

Z. Kukul a K. Pošmourný definují pojem „bezpečnost“ jako „stav, při kterém je přijatelná pravděpodobnost vzniku újmy na chráněných zájmech. Je to základna, bez které není možný zdravý vývoj lidí, životního prostředí, technologie a celé lidské společnosti“ ².

Ministerstvo vnitra České republiky definuje bezpečnost následujícím způsobem: „Stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace.“ ³.
Ve vztahu k určité zemi lze rozlišit:

¹ KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In KUBEŠA, Milan. *Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9, s. 6.

² KUKAL, Zdeněk, POŠMOURNÝ, Karel. Přírodní katastrofy a rizika: Příspěvek geologie k ochraně lidí a krajiny před přírodními katastrofami. In *Planeta*, 2005, ročník XII, číslo 3, s. 52. ISSN 1213-3393, s. 6.

³ Pojmy: Bezpečnost. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost.aspx>.

- vnější bezpečnost státu:

„Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnějších hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Hrozby mohou být vojenské nebo ekonomické povahy, mohou mít charakter migrační vlny apod. Je to také souhrn mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi, jejichž prostřednictvím prosazuje své státní zájmy“⁴.

- vnitřní bezpečnost státu:

„Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Je to rovněž souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů, a jimiž stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí“⁵.

G. Kovács a kolektiv považuje z hlediska jednoduchosti, logiky a kontroverznosti za nejvhodnější vymezení bezpečnosti v negativním a v pozitivním slova smyslu. Negativní bezpečností se rozumí skutečná neexistence či absence hrozby, přičemž neexistence hrozby orientované na určitý subjekt znamená, že se tento subjekt nachází v bezpečí. Naproti tomu pozitivní bezpečnost je stav, který je navozen přirozenými podmínkami či uplatněním opatření, jenž aktivně a cílevědomě eliminují či minimalizují hrozbu směřovanou proti jednotlivci, společnosti či konkrétní zemi⁶.

⁴ Pojmy: Bezpečnost. Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost.aspx>.

⁵ Pojmy: Bezpečnost. Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost.aspx>.

⁶ KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In KUBEŠA, Milan. *Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav

1.2 Bezpečnostní prostředí

V souvislosti s pojmem „bezpečnost“ je nezbytné vymezit výraz „bezpečnostní prostředí“, neboť tyto dva pojmy spolu vzájemně souvisí. Bezpečnostnímu prostředí lze rozumět jako uplatnění vymezení pojmu „bezpečnost“ na určitou charakteristiku bezpečnostní situace země, seskupení zemí či kontinentů, včetně jejich vzájemných vztahů. Charakteristiky a popisy bezpečnostního prostředí států jsou nedílnou součástí jejich bezpečnostních strategií (v podobě dokumentů). Bezpečnostním prostředím se rovněž zabývají mezinárodní organizace. V této souvislosti lze uvést, že bezpečnostní prostředí je určeno jak vyjmenováním a popisem existujících hrozeb, tak charakteristikou úloh dílčích aktérů v rámci mezinárodní scény (tj. zemí a dalších mezinárodních organizací, které ovlivňují či mají schopnost ovlivňovat bezpečnostní prostředí a tendence jejich vývoje⁷.

Ministerstvo vnitra České republiky využívá pojmu „bezpečnostní situace“. Jedná se o *„výslednici procesů a vztahů ve sféře nevojenské a vojenské bezpečnosti, souhrnem vztahů politického, kulturně-sociálního, ekonomického, vojenského a ekologického prostředí jako celku. Bezpečnostní situace je spoluurčena vnitrostátními a mezinárodními bezpečnostními poměry. Je ovlivňována parametry vnitřní a vnější bezpečnosti státu a celým souborem aktivit zahraniční politiky, ekonomického rozvoje státu, sociální stability, rozvoje demokracie a respektování lidských práv a souborem bezpečnostních důsledků, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků státu“*⁸.

strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9, s. 6.

⁷ KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In KUBEŠA, Milan. *Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9, s. 6.

⁸ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-offline-verze.aspx>.

1.3 Hrozba

Pojem „hrozba“ je nedílnou součástí tzv. negativní definice termínu „bezpečnost“. Hrozbu lze definovat jako kterýkoliv subjekt, jehož působením může dojít k poškození či dokonce zničení určitých chráněných hodnot či zájmů druhého subjektu. Za hrozbu je považován rovněž jev nebo událost, jež jsou bezprostřední příčinou poškození či zničení určitých chráněných hodnot či zájmů⁹. Hrozba je ve všech případech objektivním jevem. Hrozba působí nezávisle na zájmech nebo záměrech. Hrozba vyjadřuje míru výskytu teroristického či vojenského útoku v konkrétní lokalitě. Jedná se o pravděpodobnost vzniku události či souboru událostí, které jsou naprosto rozličné od žádaných (tj. dříve předpokládaných) stavů nebo vývojů chráněných hodnot či zájmů s ohledem na jejich kompaktnost a funkce. Hrozba je dána schopností a úmyslem útočníka a zranitelností chráněných hodnot nebo zájmů¹⁰. G. Kovács a kolektiv ve svém odborném článku definují pojem „hrozba“ jako *„jakýkoli projev, jednání nebo fenomén, který má potenciální schopnost poškodit zájmy nebo přímo způsobit škody na straně ohroženého“*¹¹. Hrozba může být přírodním na antropogenních činnostech člověka naprosto nezávislým jevem. Hrozbu mohou způsobit aktéři nadaní vůlí a záměrem – kupříkladu jedincem, skupinou, organizací či státem. Ze strany ohrožených subjektů však může dojít jednáním ke zmírnění či naprosté eliminaci hrozby. Z koncepce bezpečnostní strategie se za relevantní hrozby považují takové, jež vyplývají z cíleného jednání druhých aktérů. Hrozby lze rozdělit dle několika hledisek:

- hrozby dle geopolitického hlediska:

⁹ ANTUŠÁK, Emil. *Úvod do teorie krizového managementu I*. Praha: Oeconomica, 2003. 97 s. ISBN 80-245-0548-7, s. 97.

¹⁰ KUKAL, Zdeněk, POŠMOURNÝ, Karel. Přírodní katastrofy a rizika: Příspěvek geologie k ochraně lidí a krajiny před přírodními katastrofami. In *Planeta*, 2005, ročník XII, číslo 3, s. 52. ISSN 1213-3393, s. 6.

¹¹ KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In *KUBEŠA, Milan. Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9, s. 6.

Z tohoto hlediska je z pozice určitého státu důležité hodnocení, zda se jedná o přímou neboli bezprostřední či nepřímou obecně existující hrozbu uskutečněnou prostřednictvím druhotných následků přes utrpěné škody ostatních zemí či spojenců.

- hrozby dle časového hlediska – naléhavé a latentní hrozby:

Naléhavé hrozby si žádají okamžité reakce. Naproti tomu latentní hrozby přetrvávají po dlouhou dobu. Tyto hrozby se mohou za určitých podmínek změnit v naléhavé a vážné hrozby žádající si odpovídající opatření.

- hrozby dle sektorového hlediska:

Dle tohoto přístupu je možné tyto hrozby dále rozdělit na vojenské, politické, ekonomické, ekologické, sociální a kulturní.

- hrozby dle jejich původce – záměrné a nezáměrné hrozby:

Záměrnými hrozbami se rozumí vojenská agrese, teroristické útoky, ekonomické sankce, narušení toku zásobování surovinami a energiemi apod. K nezáměrným hrozbám lze zařadit ekonomické a měnové krize, zemětřesení, povodně, sucha, epidemie nemocí a celou řadu dalších¹².

K hlavním hrozbám patří dle Evropské bezpečnostní strategie terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, regionální konflikty, zhroucení státní moci a organizovaný zločin. Skutečné hrozby představují rovněž tzv. globální výzvy – kupříkladu zranitelnost dopravní, energetické a informační infrastruktury, hladomor, nedostatek vody a energií apod.

Z dalších významných hrozeb lze jmenovat tzv. asymetrické hrozby. Tyto hrozby vychází ze střetů mezi vzájemně se odlišujícími nebo nerovnými silami. V této souvislosti lze uvést skutečnost, že technologická úroveň vyspělých států je v oblasti vědy a vojenství

¹² KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In KUBEŠA, Milan. *Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9, s. 6 – 7.

vysoko nad úrovní zemí třetího světa. Zároveň je možné zmínit skutečnost, že rozvojové země mohou s využitím levných a na trhu dostupných prostředků zaútočit na velmi citlivá a zranitelná místa technologicky vyspělých států. Asymetrické hrozby lze tedy charakterizovat úsilím technologicky slabších států k poražení zemí využitím jejich slabých míst, s použitím metod lišících se od obvyklých konvencí. Asymetrické hrozby mohou být zaměřeny prakticky na cokoliv, a to bez ohledu na jakákoliv omezení. Dle Bezpečnostní strategie Evropské unie a Bezpečnostní strategie České republiky je asymetrickou hrozbou (stejně jako hlavní strategickou hrozbou) terorismus¹³.

1.4 Nebezpečí

Pojem „nebezpečí“ lze definovat jako „stav, při kterém vzniká nebo může vzniknout újma na chráněných zájmech“¹⁴.

1.5 Riziko

Riziko představuje míru výskytu nepříjemných účinků, které jsou vyvolány největší očekávanou pohromou v určitém místě. Rizikem se rozumí pravděpodobnost, že vznikne či může vzniknout událost či soubor událostí, jenž naprosto změní žádané (původně předpokládaný) stav nebo vývoj chráněných zájmů z hlediska jejich kompaktnosti a funkce. Riziko je dáno mírou (velikostí) ohrožení od určitého jevu a mírou zranitelnosti chráněných zájmů v konkrétním místě a v určitém časovém období. Riziko je tedy zvláštní co do místa a času. Riziko je úměrné míře ohrožení, technické zranitelnosti a zranitelnosti, která je vyvolána počtem osob. V rámci kvantitativní analýzy rizik je

¹³ KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In KUBEŠA, Milan. *Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9, s. 7.

¹⁴ KUKAL, Zdeněk, POŠMOURNÝ, Karel. Přírodní katastrofy a rizika: Příspěvek geologie k ochraně lidí a krajiny před přírodními katastrofami. In *Planeta*, 2005, ročník XII, číslo 3, s. 52. ISSN 1213-3393, s. 7.

riziko pravděpodobnost vzniku nežádoucích dopadů na zájmy, které jsou chráněny¹⁵. G. Kovács a kolektiv uvádí, že riziko je ve všech případech odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Riziko je subjektivní povahy, neboť se odvíjí od rozhodnutí a jednání těch, kteří vyhodnocují situaci a následně odvozují opatření. Vyhodnocování hrozeb patří k prvním krokům při formulaci bezpečnostní politiky a strategie za existence rizika neadekvátního zhodnocení hrozeb. Z tohoto vyplývá, že podcenění či přecenění hrozeb může zapříčinit riziko skutečného zvyšování hrozeb. Protože jsou bezpečnostní rizika odvozována od hrozeb, rizika je možné klasifikovat stejným způsobem jako hrozby – lze tedy hovořit o rizicích vojenských, politických, ekonomických, environmentálních, sociálních či kulturních¹⁶.

1.6 Analýza rizik

Analýzou rizik se rozumí identifikace nežádoucích událostí vedoucích k uskutečnění rizika. Jedná se o analýzu mechanismů, jimiž může dojít ke vzniku těchto nežádoucích událostí a posouzení míry a pravděpodobnosti či jakýchkoliv škodlivých účinků. Proces analýzy nebezpečí (zdrojů rizik) při konkrétních činnostech, v konkrétním systému a posouzení (ocenění) míry rizika pro lidi, životní prostředí a majetek, jenž tato nebezpečí představují. Výsledky analýzy rizika slouží k hodnocení rizik. Analýza rizik může být kvalitativního, kvantitativního či semikvantitativního charakteru. Postup analýzy rizik zahrnuje: vymezení analýzy rizik, určení rozsahu analýzy rizik, charakteristiky analyzovaného systému, identifikaci a popis nebezpečí, relativní hodnocení závažnosti nebezpečí, volbu nebezpečí, identifikaci možných příčin nežádoucí události, identifikaci a vymezení případných havarijních scénářů, volbu reprezentativních havarijních scénářů,

¹⁵ KUKAL, Zdeněk, POŠMOURNÝ, Karel. Přírodní katastrofy a rizika: Příspěvek geologie k ochraně lidí a krajiny před přírodními katastrofami. In *Planeta*, 2005, ročník XII, číslo 3, s. 52. ISSN 1213-3393, s. 7.

¹⁶ KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In *KUBEŠA, Milan. Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9, s. 7 – 8.

hodnocení dopadů a pravděpodobnosti těchto scénářů, hodnocení rizika (tj. určení míry rizika), prezentaci rizika ¹⁷.

¹⁷ Výkladový terminologický slovník některých pojmů používaných v analýze a hodnocení rizik pro účely zákona o prevenci závažných havárií. *Výzkumný ústav bezpečnosti práce* [online] 2005 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.vubp.cz/index.php/component/docman/doc_download/153-vykladovy-terminologicky-slovník-nkterych-pojm-pouivanych-v-analyze-a-hodnoceni-rizik-pro-uely-z.

2 PROBLEMATIKA BEZPEČNOSTI V CESTOVNÍM RUCHU

Jak již bylo zmíněno v úvodu mé práce, problematika bezpečnosti je velmi aktuálním tématem a vztahuje se k mnoha odvětvím. Výjimkou není ani odvětví cestovního ruchu. Cestovní ruch může být z hlediska bezpečnosti ve skutečnosti ohrožen čtyřmi základními hrozbami, a to terorismem, válkami, občanskými nepokoji a kriminalitou. Tato bezpečnostní rizika bezprostředně ovlivňují rozvoj cestovního ruchu v konkrétní turistické destinaci, neboť ohrožují životy a majetek turistů, jež se mohou stát cílem útoků. Uvedená bezpečnostní rizika tvoří image nebezpečné turistické destinace, čímž může dojít k narušení její atraktivity. Rozsah poškození poptávky turismu je určen závažností a frekvencí bezpečnostní situace v turistické destinaci. Kupříkladu incidenty, při nichž dochází ke ztrátám na životech (především turistů) mají větší důsledky na poptávku cestovního ruchu, než incidenty, při nichž dochází jen ke ztrátám na majetku. Obecně však platí, že poptávka cestovního ruchu je do větší míry ovlivněna frekvencí bezpečnostních situací, než jejich závažností. Příkladem mohou být opakované teroristické útoky v určité destinaci cestovního ruchu. Toto je dáno zvláště skutečností, že frekvencí bezpečnostních situací se do velké míry zabývají média. I přes tato fakta lze konstatovat, že i přes závažné incidenty, při nichž došlo ke ztrátám na lidských životech, je cestovní ruch adaptabilním odvětvím. To znamená, že v případech, kdy se tyto incidenty neopakují během krátké doby, jsou postižené turistické destinace schopny se relativně rychle vzpamatovat z nastalé krize.

Prvním bezpečnostním rizikem cestovního ruchu je terorismus. Vztah mezi terorismem a jeho dopady na turismus byly potvrzeny po 11. září roku 2001, kdy teroristé zaútočili na Světové obchodní centrum ve Spojených státech amerických. Po tomto útoku hrozili celosvětově další ataky ze strany teroristů, což negativně ovlivnilo kromě ekonomiky také oblast cestovního ruchu, neboť, jak uvádí A. Hejma, *„teroristické činy bezprostředně hrubě narušují nabytou rovnováhu, narušují pocit bezpečí a jistoty. Lidské potřeby se po*

teroristických útocích soustřeďují na primární potřeby fyziologického charakteru a potřebu bezpečí a jistoty“¹⁸.

Dalším bezpečnostním rizikem cestovního ruchu jsou důsledky politické nestability. Všeobecně platí, že k většímu rozvoji turismu dochází v mírovém uspořádání světa. Při destabilizaci politického systému státu se prudce snižuje cestovní ruch v této destinaci. Bezpečnostní situace představují obecně úpadek turismu¹⁹. Součástí politického prostředí jsou zákony, vládní úřady a zájmové skupiny, kteří ovlivňují a definují role různých jednotlivců a organizací²⁰. Politické prostředí výrazně ovlivňuje turismus, a to tak, že pro rozvoj cestovního ruchu vytváří vhodné podmínky či jej omezuje. Mezi politické činitele ovlivňující turismus patří vnitrostátní a mezinárodní politické dění a právní předpisy. Stát ovlivňuje cestovní ruch nejrůznějšími opatřeními. Jedná se o legislativní, informační a regionální politiku, včetně pasových, zdravotních a devizových předpisů. Dalším opatřením ovlivňujícím cestovní ruch jsou vízové povinnosti. Vnitrostátní dění závisí na stabilitě vlády, podpoře vlády ze strany veřejnosti, možnostech občanských nepokojů, revolučních událostech apod. Politická nestabilita může být ovlivněna náboženským napětím určeným potlačováním konkrétního náboženství v daném státě. Na základě tohoto může dojít k ozbrojeným nátlakovým útokům minoritních skupin. Na politickou nestabilitu a následně také cestovní ruch má v nepříznivém slova smyslu také etnické napětí vyjadřující toleranci určité společnosti vůči nejrůznějším etnickým skupinám. Nelze však opomenout rovněž vnější hrozby a vývoj bezpečnostní situace v rozsáhlejších okolí. V této souvislosti je nezbytné zmínit regionální integraci a vztahy se sousedními státy. Regionální bezpečnostní situace je pro turismus velmi důležitá, neboť nepříznivá

¹⁸ HEJMA, Aleš. Terorismus ve světě a cestovní ruch. *COT business* [online] 2003 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.cot.cz/data/cesky/03_09/priloha_C0903.pdf.

¹⁹ ČERBA, Otakar. Kapitola 16. Geografie cestovního ruchu. *Fakulta aplikovaných věd, katedra matematiky, oddělení geomatiky* [online] 2003 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch16.html>.

²⁰ KOTLER, Philip. *Marketing podle Kotlera: Jak vytvářet a ovládnout nové trhy*. Praha: Management Press, 2000. 258 s. ISBN 80-726-1010-4.

bezpečnostní situace v jednom regionu může znamenat snížení poptávky turismu také v ostatních regionech, v nichž žádné incidenty nehrozí.

Cestovní ruch je v neposlední řadě ovlivňován kriminalitou, která výrazně ovlivňuje hodnocení bezpečnosti v turistických destinacích. Dle úrovně kriminality se turisté obvykle rozhodují při volbě destinace. Oblast kriminality zahrnuje drobné kapesní krádeže, loupežná přepadení, vraždy a další.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK VE VYBRANÉ DESTINACI CESTOVNÍHO RUCHU – V TUNISKU

Na základě teoretických východisek v souvislosti se vztahem bezpečnosti k cestovnímu ruchu je pozornost dále věnována analýze konkrétních bezpečnostních rizik v Tunisku.

3.1 Základní charakteristika Tuniska jako destinace cestovního ruchu

Oficiálním názvem Tuniska je Tuniská republika (Al Džumhúrija At Tunisia nebo také La République Tunisienne). Tunisko je státem ležícím v Severní Africe. Tunisko se rozkládá na ploše 162 155 km², z čehož 25 000 km² území tvoří poušť. Tunisko je republikou, která se z administrativně správního hlediska člení na celkem „24 gubernorátů: *Tunis, Ariana, Ben Arous, Manouba, Nabeul, Zaghouan, Bizerte, Béja, Jendouba, Le Kef, Siliana, Kairouan, Kasserine, Sidi Bouzid, Sousse, Monastir, Mahdia, Sfax, Gafsa, Tozeur, Kébili, Gabès, Médenine, Tataouine*“²¹ - viz obrázek 1 níže. Hlavním městem Tuniska je Tunis. Z dalších velkých měst této turistické destinace lze jmenovat Sfax, Sousse, Kairouan, Bizerte, Gabès, Gafsa, Monastir, Nabeul či Mahdia.

²¹ Tunisko. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/.

Obr. 1. Mapa Tuniska s 24 guvernoráty

Zdroj: ŠUBR, Vladimír. Mapy Tuniska ke stažení i pro tisk. *Tunisko: Oáza uprostřed pouště* [online] 2009 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://tunisko.ikn.cz/mapy/mapy-tuniska-ke-stazeni-i-pro-tisk/>.

3.1.1 Lokalizační faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku

Lokalizačními neboli přírodními faktory a předpoklady cestovního ruchu (rovněž „předpoklady pro formování rekreačních procesů v území“²²) se rozumí významní

²² TOUŠEK, Václav, KUNC, Josef, VYSTOUPIL, Jiří. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 80-7380-114-0, s. 411.

činitelé a dispozice v rámci geografického vymezení tzv. přírodního rekreačního potenciálu. Přírodní rekreační potenciál představuje využitelnost přírodních zdrojů a podmínek k rozvoji turismu. Zeměpisné vymezení je prostorově realizováno od rekreačních lokalit až k rekreačním oblastem. Z významných indikátorů lze jmenovat údaje o kapacitě, kvalitě a délce využitelnosti tohoto přírodního rekreačního potenciálu. Mezi základní lokalizační faktory a předpoklady cestovního ruchu patří reliéf, klimatické poměry, hydrologické poměry, fauna a flóra určité turistické destinace²³.

Jak již bylo zmíněno výše (viz podkapitola 3.1), Tunisko se nachází v Severní Africe. Leží přibližně 150 km od Evropy – konkrétně od italské Sicílie. Tunisko sousedí se dvěma státy, a to na západě s Alžírskem (společná hranice o délce 965 km) a na jihovýchodě s Libyí (společná hranice o délce 459 km). Na severu je pobřeží o délce 1 148 km obklopeno Středoziemním mořem. Severní část Tuniska je spíše hornatého charakteru. Významným pohořím Tuniska je masiv Dorsale přecházejícím z pohoří Atlas. Nejvyšší horou Tuniska (rovněž nejvyšším bodem) je hora Džabal aš-Šánabí (Jebel ech Chambi) o nadmořské výšce 1 544 m. n. m. nacházející se v severovýchodní části země (v blízkosti hranic s Alžírskem). Naopak nejnižším bodem Tuniska je Shatt al Gharsah o nadmořské výšce 17 m. n. m. V severní části Tuniska se dále nacházejí náhorní pláně a údolí řeky Medžerda (Medjerda), která pramení na východě Alžírska. Tuniskem protéká tato řeka v délce 375 km. Medžerda je jedinou stálou tuniskou řekou. Údolí kolem řeky je velmi úrodné²⁴. Ostatní tuniské řeky (např. Oued Joumin a Oued Tina) vytváří tzv. vádí (jedná se o „*říční koryta, která jsou v době dešťů zaplavena vodou a v letních měsících zcela vysychají*“²⁵). Tyto dvě řeky ústí do jezera Bizerte a Ichkeul na severu Tuniska.

²³ GALVASOVÁ, Iva, BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, SZCZYRBA, Zdeněk a kolektiv. *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: GaREP, spol. s r. o., Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 264 s. ISBN 978-80-87147-06-1, s. 41 – 43.

²⁴ Základ o Tunisku. *Tunisko.org* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://tunisko.org/zaklad-o-tunisku/>.

²⁵ Přírodní podmínky. *Tunisko* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.tunisko.estranky.cz/clanky/priroda.html>.

Střední část Tuniska (od pohoří Atlas až ke Gafské pahorkatině na jihu země) má charakter suché centrální roviny. Nacházející se zde stepi. Oblast lze rozdělit na tzv. Nízkou step na východě a tzv. Vysokou step na západě země. Obě tyto stepi jsou od sebe vzájemně odděleny pohořím poblíž Kairouanu. V těchto stepích se daří pastevectví. Východně přechází Nízká step do pobřežní roviny zvané Sahel (jedná se o oblast okolo tuniských měst Sousse, Monastir a Sfax) ²⁶. Jih Tuniska je polo-vyprahlou částí země ²⁷. Jedná se zhruba o polovinu území Tuniska – od solných jezer na severu země (Matmata a El Djerid) a Velkého východního egu (tj. písčaná poušť v severní části Sahary v Alžírsku a Tunisku), jižně přes oázy až na jih Tuniska.

Do západní části Tuniska zasahuje Sahara, která je největší poušť na světě ²⁸. Mezi významná turistická letoviska Tunisku patří ostrov Djerba, letovisko Hammamet zvané Saint Tropez Tuniska, letovisko Sousse nazývané Perla Tuniska, letovisko Monastir, letovisko Port El Kantaoui, letovisko Mahdia, letovisko Skanes či letovisko Tabarka. V Tunisku lze nalézt také několik národních parků – zejména Národní park Ichkeul s jezerem Ichkeul a vrcholem Jebel Ichkeul, dále Národní park Bou Hedma, Národní park Boukornine, Národní park Chambi, Národní park Feija, Národní park Sidi Toui Sahara, Národní park Zembra-Zembretta či Národní park Zagouan a Národní park Orbata. Další přírodní atraktivitou Tuniska je Laguna Korba a slané jezero Chott el-Jerid ²⁹.

Tunisko leží v subtropickém podnebném pásu. Horské suché léto trvá v Tunisku od měsíce května do měsíce října. V severních částech země se střídá jaro, léto, podzim a zima. Na jihu Tuniska se rozeznávají pouze dvě roční období, a to dlouhé léto a krátké

²⁶ Přírodní podmínky. *Tunisko* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.tunisko.estranky.cz/clanky/priroda.html>.

²⁷ Základ o Tunisku. *Tunisko.org* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://tunisko.org/zaklad-o-tunisku/>.

²⁸ Přírodní podmínky. *Tunisko* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.tunisko.estranky.cz/clanky/priroda.html>.

²⁹ *Tunisko.net* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.tunisko.net/>.

období dešťů. V letních obdobích vane suchý teplý vítr zvaný scirocco. V sahelské oblasti jsou letní horka zmírňována mořským vánkem ³⁰. Přehled klimatických podmínek v jednotlivých tuniských oblastech je uveden v následující tabulce 1.

Tab. 1. Přehled klimatických podmínek v Tunisku

Oblast v Tunisku	Měsíc			
	Leden	Březen	Červen	Říjen
Severní Tunisko				
Průměrná nejvyšší denní teplota [°C]	17	21	31	25
Průměrná nejnižší denní teplota [°C]	8	10	17	16
Průměrný počet hodin slunečního svitu za den [hod.]	5	8	11	7
Průměrné měsíční srážky [mm]	182	55	21	7
Střední Tunisko				
Průměrná nejvyšší denní teplota [°C]	17	25	36	28
Průměrná nejnižší denní teplota [°C]	8	13	13	16
Průměrný počet hodin slunečního svitu za den [hod.]	6	9	10	7
Průměrné měsíční srážky [mm]	14	20,1	2	20,2
Jižní Tunisko				
Průměrná nejvyšší denní teplota [°C]	16	28	36	31
Průměrná nejnižší denní teplota [°C]	8	16	21	17
Průměrný počet hodin slunečního svitu za den [hod.]	8	9	11	8
Průměrné měsíční srážky [mm]	1	5	0,7	19

Zdroj: SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 43.

³⁰ SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 43.

Z typické tuniské flóry lze uvést datlové palmy (datle Cap Bonu), buganvílii s červenými či růžovými květy, červené a bílé ibišky, olivovníky, eukalyptus, mimózy, oleandry, pinii, cedry, bodláky, kaktusy, agáve, opuncie či banánovníky. Z typické fauny je možné zmínit ještěrky, kočky, plameňáky či velbloudy³¹.

3.1.2 Selektivní faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku

Selektivními neboli kulturně-historickými faktory a předpoklady cestovního ruchu se rozumí dispozice vzniklé tvůrčí antropogenní činností (tj. tvůrčími činnostmi lidí). Tyto faktory a předpoklady turismu představují nedílnou součást krajinného potenciálu, stanovují jejich funkční využívání a přitahují zvláštní skupiny účastníků cestovního ruchu. K základním selektivním faktorům a předpokladům cestovního ruchu patří kulturně-historické památky, kulturní zařízení a kulturní akce, sportovní zařízení a sportovní akce³².

V Tunisku se nachází velké množství kulturně-historických památek, z nichž některé jsou zapsány na seznamu kulturního dědictví UNESCO. Jedná se zejména o hlavní město Tuniska (Tunis), dále pak o ruiny města Karthágo, přímořské letovisko Sousse, historické místo Kerkouane, Kairouan, Národní park Ichkeul, ruiny druhého největšího kolosea Severní Afriky EL Jem či o nejzachovalejší římské sídlo Dougga. Z hlediska historie je dále zajímavé okolí Tunisu, kartaginská pobřeží, Bulla Regia (včetně okolí), Chemtou a Thubernica, Le Kef, Thuburbo Majus (včetně okolí), Utica, Sbeitla (Sufetula), Kasserine, Haidra, románské jeskyně Cap Bon, Les Ksars³³. Kulturně-historické památky

³¹ Fauna & Flora. *Tunisko* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://tunisko.org/zaklad-o-tunisku/fauna-flora/>.

³² GALVASOVÁ, Iva, BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, SZCZYRBA, Zdeněk a kolektiv. *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: GaREP, spol. s r. o., Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 264 s. ISBN 978-80-87147-06-1, s. 43 – 44.

³³ *Tunisko.net* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.tunisko.net/>.

Tuniska odráží tuniskou architekturu (jihotuniskou, punskou, římskou, koloniální a moderní), dále islámskou a berberskou architekturu³⁴.

Z významných kulturních akcí, které jsou v Tunisku pořádány, lze zmínit „*Den nezávislosti, Slavnost pomerančovníkových květů, Slavnost chobotnic, Jarní festival, Festival horských oáz, Ksárský festival, Festival lidového umění, Djeridský festival, Hudební festival, Pascha (pesach), Hidžra, Íd al-fitr, Maulid, Ramadán, Festival sokolnictví, Jazzový festival, Festival arabských koní, Mezinárodní festival hudby malúf, Slavnost Chardža, Odysseův festival, Mezinárodní festival klasického divadla, Festival výtvarných umění, Festival mořské panny, Noci v La Marse, Mezinárodní festival symfonické hudby, Den republiky, Festival amatérského divadla, Den žen, Jasmin Road, Slavnost mořských hub, Festival potápění, Coralis, Slavnost vinobraní, Slavnost sklizení pšenice, Festival v medíně, Mezinárodní filmový festival, Den evakuace, Den nové éry, Slavnost sklizně datlí, Slavnosti oliv, Mezinárodní saharský festival, Íd al-adhá*“³⁵.

Ze sportovních akcí stojí za zmínku místní fotbalová utkání (tým Etoile Sportive du sahel ze Sousse, mužstvo Espérance Sportive z Tunisu, Club African z Tunisu a Club Sfaxien ze Sfaxu). Turisticky jsou velmi populární lety v horkovzdušném balonu. V Tunisku se pořádá velice známá Rallye Paříž-Dakar. V této turistické destinaci je populární také atletika a házená. Pro turisty je zajímavý jachting, potápění, vodní sporty jako např. windsurfing či vodní lyžování, paragliding, pěší turistika, lov divokých prasat, výlety na velbloudech, jízda na kole nebo na motorce, jízda na koni a golf. Významnou úlohu má z hlediska tuniského cestovního ruchu thalassoterapie³⁶.

³⁴ SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 22 – 25, s. 30 – 31.

³⁵ SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 38 – 42.

³⁶ SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 302 – 306.

3.1.3 Socio-ekonomické faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku

Socio-ekonomickými faktory a předpoklady cestovního ruchu se rozumí podmínky, které uvádí v činnost rekreační a turistické procesy. Tyto faktory a předpoklady ovlivňují rozdílnou intenzitu podílu a zájmu populace na turismu. Představují tzv. determinující dispozice tzv. potenciálu rekreativity obyvatelstva. Ze základních socio-ekonomických faktorů a předpokladů cestovního ruchu patří demografické, urbanizační a ekonomické faktory, včetně sociálně-kulturních a sociálně-politických podmínek určité turistické destinace³⁷.

Tunisko má zhruba 10 886 500 obyvatel. Tento údaj byl platný pro konec roku 2014. Hustota osídlení Tuniska je 65,6 obyvatel na 1 km² v severním Tunisku a 140 obyvatel na 1 km² v ostatních částech země. Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva činí v Tunisku 46,4 %. Průměrný roční přírůstek tuniského obyvatelstva představuje 1,29 % - tento údaj se vztahoval k roku 2011. Z hlediska demografie je složení tuniské populace následující: 8,2 % obyvatelstva ve věku do 4 let, 15,3 % obyvatelstva ve věku od 5 do 14 let, 27,9 % obyvatelstva ve věku od 15 do 29 let, 38,5 % obyvatelstva ve věku od 30 do 59 let a 10,1 % obyvatelstva starších 60 let. Populace v Tunisku je z hlediska národností složena z Arabů (97 %), Berberů (1 %), Evropanů (1 %) a Židů (1 %).

Z hlediska náboženského složení tuniské populace se jedná z 98 % o muslimy (islám sunnitského ritu), z 1 % o křesťany, z 1 % o židy a ostatní náboženství. Úředním jazykem je v Tunisku arabština. Z ostatních jazyků je využívána francouzština, v menší míře pak angličtina, italština a němčina. Základní peněžní jednotkou je tuniský dinár (TND), který odpovídá 1 000 millimů³⁸. Tunisko je republikou. Nezávislým se stalo v březnu roku 1956. Prezidentem Tuniska je Al-Bádží Qáid as-Sabsí. Tuniským premiérem je Mehdi

³⁷ GALVASOVÁ, Iva, BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, SZCZYRBA, Zdeněk a kolektiv. *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: GaREP, spol. s r. o., Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 264 s. ISBN 978-80-87147-06-1, s. 44.

³⁸ Tunisko: Základní informace o teritoriu. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/.

Jomaa. Hrubý domácí produkt Tuniska činí 8 000 USD na obyvatele. Tento údaj byl platný pro rok 2009.

3.1.4 Realizační faktory a předpoklady cestovního ruchu v Tunisku

Realizační faktory a předpoklady cestovního ruchu umožňují uskutečnění turismu. I. Gavlasová, J. Binek, J. Holeček, K. Chabičovská, Z. Szczyrba a kolektiv uvádí, že tyto faktory a předpoklady „vytváří spojovací článek a prostorovou konkretizaci vztahů mezi centry zájmu o cestovní ruch a rekreaci a oblastmi cestovního ruchu a rekreace, které se realizují na základě komunikačních předpokladů a základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu“³⁹. Mezi základní realizační faktory a předpoklady cestovního ruchu patří komunikační předpoklady, základní a doprovodná infrastruktura cestovního ruchu.

K realizaci cestovního ruchu má Tunisko vybudováno poměrně dobrou materiálně-technickou základnu. Ubytování je v Tunisku řešeno hotelovými sítěmi (největší z nich je Abou Nawas, dále pak El-Mouradi, k významným hotelovým řetězcům patří Riu, Club Mediterranée a Golden Tulip), turistickými zónami, mládežnickými ubytovnami (auberges de jeunesse a maisons de jeunes) a kempy (Remel Plage, Ideal Camping, Les Jasmynes, Green Pub, Le Belvedere, Paradis)⁴⁰.

Tunisko nabízí návštěvníkům také celou řadu stravovacích zařízení nejrůznějšího typu, v nichž je možné ochutnat místní speciality. Malé levné restaurace se nazývají gargottes. Z tuniských specialit lze jmenovat Brik, Harissa, Mechouia, tuniský salát, Chorba, Lablabi, Kamounia, tuniský kuskus, grilovanou rybu či Tajine. Z dezertů se jedná o Oudnin el-Kadhi, Baklava, Makhroud, Zrir Tunisienne nebo Samsa Delice. Nabídka nápojů zahrnuje mátové a zelené čaje, kávu, minerální vody, pivo (Celtia), bílá, růžová

³⁹ GALVASOVÁ, Iva, BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, SZCZYRBA, Zdeněk a kolektiv. *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: GaREP, spol. s r. o., Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 264 s. ISBN 978-80-87147-06-1, s. 45.

⁴⁰ SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 244 – 246.

a červená vína (Château Saint Augustin, Cap Bon, Château Feriani, Coteaux d'Utique, Lambolt, Tyna, Koudiat, Coteaux de Carthage), vodky a likéry (Boukha z fíků, Thibarine z datlí, Cedratine z citrónů, Laghmi) či místní nápoje (Boga) ⁴¹.

Tunisko nabízí rovněž velké možnosti pro nakupování. Nakupovat lze v nákupních centrech, na tržištích či v prodejnách ONAT ⁴².

Z realizačních faktorů a předpokladů cestovního ruchu lze zmínit také komunikační prostředky (telefon a fax, internet, rozhlas a televizi, tisk, poštovní služby) a dopravní infrastrukturu – mezinárodní letiště, přístavy pro trajekty, vlakovou, tramvajovou, autobusovou a automobilovou dopravu, sběrné taxíky a klasické taxíky ⁴³.

3.2 Bezpečnostní rizika v Tunisku

V souvislosti s posouzením bezpečnostních rizik v Tunisku lze vycházet z nejaktuálnějších informací a doporučení Ministerstva zahraničí České republiky.

Jedním z nejobávanějších bezpečnostních rizik v Tunisku představuje terorismus. Právě na tuto skutečnost v první řadě upozorňuje turisty Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Uvádí, že Tunisko není ochráněno před riziky teroristických útoků, a to v důsledku aktivity teroristických skupin v zemích Maghrebu (zvláště v sousední Libyi a Alžírsku) a Sahelu. Zvýšené nebezpečí teroristických útoků se dotýká celého tuniského území. Vzhledem k sebevražedným pokusům atentátníků, které byly uskutečněny 30. října roku 2013 ve městech Sús (Sousse) a Monastír (Monastir) doporučuje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky turistům, aby byli obezřetní v okolí turistických

⁴¹ SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 266 – 271.

⁴² SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 290 – 292.

⁴³ SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8, s. 318 – 327.

komplexů⁴⁴. Příkladem mohou být teroristické útoky příslušníků Islámského státu na budovu parlamentu a muzeum Bardo v Tunisku, které se staly dne 18. března roku 2015. Při těchto útocích zemřelo celkem 22 lidí. Z tohoto počtu se jednalo o 19 turistů, z nichž 7 z nich bylo polské národnosti. Další desítky lidí bylo zraněných⁴⁵. Další oběti byli kupříkladu z Francie, Itálie, Německa, Jižní Afriky a Japonska⁴⁶. Reakce velvyslance v Tunisku (Jiřího Doležela) byla po těchto teroristických útocích následující: „*Když by nepřijeli turisté, kteří sem obvykle jezdí, pak by teroristé dosáhli v podstatě svého cíle.*“⁴⁷. Po těchto teroristických útocích se předpokládá, že tyto incidenty v letošním roce ovlivní výběr dovolených⁴⁸. Některé cestovní kanceláře (konkrétně cestovní kancelář Fischer či Alexandria) ihned v den uskutečnění těchto teroristických útoků nabídli svým klientům, kteří měli zarezervovanou dovolenou v Tunisku, bezplatnou výměnu destinace

⁴⁴ Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.

⁴⁵ Při útoku teroristů v tuniském muzeu zemřelo 22 lidí včetně turistů. *iDnes.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ozbrojenci-napadli-tunisky-parlament-zabili-turisty-pd3-/zahranicni.aspx?c=A150318_130444_zahranicni_bse.

⁴⁶ HUDEMA, Marek. Teroristé v Tunisku zabíjeli zahraniční turisty. Útočníci jsou prý spojeni s Islámským státem. *Hospodářské noviny* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-63706420-teroriste-v-tunisku-zabijeli-zahranicni-turisty-utocnici-jsou-pry-spojzeni-s-islamskym-statem>.

⁴⁷ Nejezdit do Tuniska? Tím teroristé dosáhnou svého, říká velvyslanec. *iDnes.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-jiri-dolezel-velvyslanec-v-tunisku-teroristicky-utok-p85-/zahranicni.aspx?c=A150319_180024_zahranicni_bse.

⁴⁸ CHAROUSKOVÁ, Šárka. Teroristický útok v Tunisku letos ovlivní výběr dovolených. *Boleslavský deník.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/teroristicky-utok-v-tunisku-letos-ovlivni-vyber-dovolonych-20150324.html.

⁴⁹. Po teroristických útocích v Tunisku již byl zaznamenán pokles poptávky po této turistické destinaci. Cestovní kanceláře však nemají v plánu měnit své nabídky ⁵⁰.

Bezpečnostní rizika v Tunisku představují dále demonstrace a sociální nepokoje, k nimž sice dochází nárazově, ale ve všech tuniských oblastech. Z tohoto důvodu Ministerstvo zahraničních věcí České republiky nedoporučuje turistům, aby se zdržovali na jakýchkoliv veřejných místech, kde potenciálně hrozí shromažďování většího množství lidí. Taková shromáždění lze v Tunisku očekávat zvláště v páteční odpoledne a podvečery, kdy končí pravidelná týdenní tzv. velká modlitba ⁵¹. V souvislosti s demonstracemi a občanskými nepokoji je nutné zmínit protesty a demonstrace, které v minulosti proběhly v arabských zemích. Tyto události jsou obecně nazývány jako arabské revoluce či arabské jaro. Arabské jaro započalo právě v Tunisku. K zesílení demonstrací vůči korupci, zhoršení hospodářské situace a represí ze strany režimu došlo v okamžiku, kdy se ve městě Sídí Bu Saíd polil hořlavinou a zapálil Muhammad Buazizí. Příčinou jeho činu bylo zamítnutí povolení stánkového prodeje a zkonfiskování zboží ze strany úřadů. Po hromadných protestech v celé zemi vystoupila proti režimu armáda, která prezidenta Zina Abidína bin Alího, který v Tunisku panoval od roku 1987, donutila k útěku do Saúdské Arábie. Tyto nepokoje se později dostaly i do jiných zemí – např. do Alžírsku, Jordánska, Jemenu, Egypta, Bahrajnu či Libye ⁵².

⁴⁹ Teror v Tunisku: 20 mrtvých turistů, rukojmí policie osvobodila. *Lidovky.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/teror-v-tunisku-nejmene-jedenact-mrtvych-turistu-rukojmi-policie-osvobodila-1xz-/zpravy-svet.aspx?c=A150318_134853_In_zahranici_msl.

⁵⁰ Zrušia cestovky zázjazy? Teroristické útoky ovplyvnia turizmus v Afrike. *Pluska* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.pluska.sk/spravy/zo-zahranicia/zrusia-cestovky-zajazdy-teroristicke-utoky-ovplyvnia-turizmus-afrike.html>.

⁵¹ Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.

⁵² Arabské revoluce. *Aktuálně.cz* [online] 2011 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/arabske-revoluce/r~i:wiki:1198/>.

Bezpečnostním rizikem je rovněž cestování po Tunisku ve večerních a nočních hodinách, což Ministerstvo zahraničních věcí České republiky turistům taktéž nedoporučuje. Při cestování po Tunisku je dále doporučováno vyhýbat se veškerým vedlejším cestám.

Zvláštnímu bezpečnostnímu režimu podléhají v Tunisku pouštní oblasti na jihu země, které jsou vojenskou zónou. Turisté, kteří do těchto oblastí cestují, musí požádat o povolení k průjezdu governorát ve městě Tátáwín (Tataouine). Výjimku tvoří organizované zájezdy. Samotná žádost o povolení k průjezdu je poskytnuta uvedeným gubernorátem či Regionálním komisariátem pro turistický ruch v Húmit as-Súk (Houmt Souk), Madanín (Medenine). Tuto žádost je nutno podat 4 až 6 týdnů předem. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v této souvislosti turistům dále doporučuje, aby se před vycestováním do těchto oblastí s předstihem informovali o aktuálních bezpečnostních podmínkách a rizicích⁵³.

Dalším bezpečnostním rizikem v Tunisku je zvýšené nebezpečí únosů, které souvisí právě se zmiňovanými aktivitami teroristických skupin. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky doporučuje turistům pravidelně sledovat aktuální situaci v Severní Africe a na Blízkém východě. Riziko únosů hrozí především v oblastech při hranici Tuniska s oběma sousedními zeměmi (tedy s Alžírskem a Libyí). Mezi silně rizikové patří oblasti západním směrem od linie Ajn Dráhim (Ain Draham) - Džandúba (Jendouba) - al-Káf (Le Kef) - Kasrín (Kasserine) - Sídí bú Zid (Sidi Bouzid) - Gafsa - Túzir (Tozeur). Dále pak oblasti směrem na jih od linie Túzir (Tozeur) – Kiblí (Kébili) – Madanín (Medenine) – Zarzis. V těchto oblastech hrozí také nebezpečí útoků na západní cíle bez výjimky turistů. Právě proto nedoporučuje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky turistům, aby cestovali do zmiňovaných odlehlých oblastí, v nichž není zabezpečena příslušná ochrana prostřednictvím přítomnosti policejních či vojenských jednotek. Mezi další oblasti, do nichž není doporučeno cestovat, patří gubernorát Kasserine a Le Kef. Výjimkou jsou pouze centra těchto gubernorátů a hlavní přístupové cesty. Ministerstvo

⁵³ Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.

zahraničních věcí České republiky však také v tomto případě nedoporučuje podnikat cesty do těchto gubernorátů, pokud to není nutné.

Bezpečnostním rizikem v Tunisku je v současné době také zvyšující se obecná kriminalita a zvláště zvyšující se počet krádeží a loupežných přepadení s využitím násilí, a to i v turistických střediscích. Toto je způsobeno především uvolněním bezpečnostní situace v Tunisku v rámci s pádem autoritativního režimu, k němuž došlo v lednu roku 2011. V této souvislosti nelze opomenout ani skutečnost zvyšující se ekonomické kriminality v Tunisku – zneužívání kreditních karet (jejich nedovolené kopírování, nedovolená manipulace s nimi, výběry hotovosti u karet uložených v hotelích atd.) a padělání bankovek. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v souvislosti s kriminalitou (konkrétně krádežemi) turistům doporučuje, aby při řešení krádeží požádali o spolupráci příslušné ubytovací zařízení, neboť právě ono může být nápomocno v ohlášení události konkrétní policejní složce či při komunikaci. Při jednáních s policejními složkami bývá v Tunisku velice obtížné vyžádání policejního protokolu o oznámení krádeže. Tuniské policejní složky totiž obvykle vydávají jen potvrzení o nahlášení ztráty. Policejní protokol o oznámení krádeže je však pro potenciální řízení o pojistné události nutné. V souvislosti s policejním protokolem o oznámení krádeže je nezbytní přítomnost delegáta cestovní kanceláře, neboť tento protokol bývá sepsován obvykle v arabštině⁵⁴.

Bezpečnostní rizika může v Tunisku dále představovat fotografování ze strany turistů. Zakázáno je fotografování vládní, policejní a vojenské objekty, dále pak nádraží, letiště a jiné budovy, které jsou označeny vlajkou Tuniska (příkladně prezidentský palác, hlavní sídla tuniských hromadných sdělovacích prostředků, sídlo národní televizní stanice atd.). Zakázáno je rovněž fotografování všech osob v uniformách. Fotografování se dále nesmí muslimy provádět mimo mešity. Od roku 1980 se nesmí fotografování židovské objekty, jež jsou přísně střeženy policií. Kromě focení je nutné respektovat

⁵⁴ Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.

rovněž zákaz vstupu do blízkosti uvedených objektů při vymezení prostoru s policejní hlídkou (v případě mešit v době modliteb je vstup zakázán nevěřícím). V souvislosti s fotografováním místních obyvatel je doporučováno požádat je o svolení. Do Tuniska se smí dovážet dalekohledy a elektronická zařízení, která umožňují přenos zvukového či obrazového signálu (výjimkou nejsou ani dětské hlídací chůvičky). Pro jejich dovoz do země je však nutné povolení, které udělují příslušné tuniské orgány. Takový režim se však netýká standardních mobilních telefonů. Při kontrolách zavazadel na vstupním hraničním přechodu do Tuniska mohou být zabaveny přístroje, pro které nebylo uděleno povolení. V případě jejich zabavení bývají tyto přístroje vydány až při odjezdu z Tuniska. Tato povolení jsou v kompetenci Velvyslanectví Tuniské republiky v Praze.

Při cestování do Tuniska nelze opomenout skutečnost, že se jedná o muslimskou zemi. Přestože jsou tamější obyvatelé Tuniska k cizincům relativně tolerantní, je nutné, aby turisté přizpůsobili své chování (v souvislosti s navazováním kontaktů s místními dívkami a s konzumací alkoholu) a oblékání (vynechání sporých oděvů zvláště mimo turistické zóny). V souvislosti s oblékáním apeluje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky především na ženy / turistky. Ty by neměly zbytečně poutat pozornost příliš odhalujícím oblečením. Po událostech v lednu roku 2011 stále dochází k postupnému posilování islámské povahy Tuniska, z čehož plyne zvyšující se počet slovních a tělesných útoků na sekulárně oděné ženy. Ženy by měly být dále opatrné při navazování komunikace s neznámými muži. Obecně není navazování takových kontaktů doporučováno. Ženy by se dále neměly procházet odlehlými a málo frekventovanými oblastmi bez příslušného doprovodu. V noci by se také neměly pohybovat mimo frekventované turistické zóny⁵⁵.

Dalším bezpečnostním rizikem v Tunisku je homosexuální jednání, které je dle tuniských právních předpisů trestněprávně postižitelné. Za dobrovolné homosexuální jednání může být dle tuniského trestního zákoníku uložena peněžní pokuta a nepodmíněný trest odnětí

⁵⁵ Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.

svobody v trvání až na 3 roky. Od roku 2013 již došlo k zaznamenání případů, kdy zmiňovaná ustanovení tuniského trestního zákoníku byla uplatněna proti turistům ze západních států. V posledních letech byly v Tunisku zaznamenány také případy útoku na osoby s menšinovým sexuálním zaměřením vůči heterosexuálnímu zaměření a osoby s menšinovou sexuální nebo genderovou identitou (tzv. LGBT menšiny).

Během roku 2003 zahájila svou činnost mravnostní policie. Ta namátkově legitimuje smíšenou společnost mladých lidí (včetně párů), u kterých prověřuje, zda se jedná o manžely, a zda jejich chování odpovídá zásadám muslimské společnosti. Obdobně jsou prověřováni také místní obyvatelé, kteří se pohybují ve společnosti cizinců, a to zvláště v nočních hodinách v blízkosti zábavních podniků.

Na konci roku 2012 započala mravnostní policie (případně další bezpečnostní složky) intenzivní provádění kontrol ve vytipovaných oblastech, v nichž dochází ke krátkodobým pronájmům nemovitostí (např. apartmánů). Po vstupu našeho státu do Evropské unie byl zaznamenán zvýšený zájem občanů z Tuniska o sňatek s českými občankami. Ve většině případů se jednalo o muže ve věku od 20 do 30 let, bez jakékoliv kvalifikace, pocházející z velmi skromných ekonomických poměrů, jež během turistické sezóny pracují pro hotely nebo cestovní kanceláře. V praxi se však může jednat také o vysokoškolsky vzdělané muže pocházející z ekonomicky méně rozvinutých tuniských regionů. Tito muži udržují často současně několik obdobných vztahů. Jejich cílem je získání trvalého pobytu ve státu Evropské unie či vymámení co největšího množství finančních prostředků. Rovněž byly zaznamenány případy, kdy jsou české občanky či občanky některé ze zemí Evropské unie kontaktovány muži z Tuniska za účelem seznámení. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v takových případech doporučuje na obdobné navazování kontaktů nikterak nereagovat. V důsledku nízké spolehlivosti matričních dokumentů z Tuniska jsou zaznamenány rovněž případy bigamie⁵⁶.

⁵⁶ Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.

Bezpečnostním rizikem v Tunisku může být dále období Ramadánu. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v této souvislosti doporučuje turistům, aby si při návštěvě Tuniska v postním měsíci Ramadánu vyžádali doplňující aktuální informace na Velvyslanectví České republiky v Tunisu, na Velvyslanectví Tuniska v České republice či u Národního úřadu pro cestovní ruch v Tunisu. V období Ramadánu platí v Tunisku množství legislativních, případně administrativních, omezení, která upravují celou řadu oblastí – omezenou pracovní dobu úřadů, otevírací dobu restauračních zařízení atd.). V průběhu Ramadánu je nevhodné jíst na veřejnosti. Doporučováno je respektovat i jiná podobná omezení nebo dokonce zákazy. V době Ramadánu existuje rovněž větší nebezpečí dopravních nehod v důsledku nižší pozornosti řidičů, kteří jsou oslabeni půstem. Z tohoto důvodu je dbát zvýšené opatrnosti při řízení motorových vozidel.

V souvislosti s cestováním od Tuniska doporučuje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky turistům, aby si sjednali příslušné pojištění. Pro příslušná očkování je vhodné obrátit se na Centrum cestovní medicíny se sídlem v Praze. U malých dětí je nutné dbát zvýšené opatrnosti při konzumaci místních potravin (zvláště těch, které byly zakoupeny na místních tržištích). Obecně se doporučuje pít jen balenou vodu. Individuálním turistům do Tuniska doporučuje Ministerstvo zahraničních věcí České republiky využít databáze Dobrovolné registrace občanů České republiky. Tato databáze poskytuje zastupitelskému úřadu rychlou pomoc v nouzi a efektivně organizuje pomoc při přírodních katastrofách, občanských nepokojích nebo obecně náhlém zhoršení bezpečnostní situace, a to nejen v Tunisku, ale i dalších nebezpečných destinacích⁵⁷.

3.3 Bezpečnost Tuniska dle Světového indexu míru

Světový index míru (Global Peace Index – GPI) bývá označován také jako globální index míru. Jedná se o významné světové relativní měřítko národního míru (tj. míru v jednotlivých zemích světa). Pomocí Světového indexu míru je měřen národní mír dle 22

⁵⁷ Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.

ukazatelů kvalitativního a kvantitativního charakteru. K těmto základním ukazatelům Světového indexu míru patří zejména:

- *„úroveň kriminality vnímaná společností,*
- *počet ochranných složek a policistů na 100 000 obyvatel,*
- *počet vražd na 100 000 obyvatel,*
- *počet vězňů na 100 000 obyvatel,*
- *snadnost přístupu k ručním a lehkým zbraním,*
- *úroveň organizovaného vnitrostátního zločinu,*
- *pravděpodobnost násilné demonstrace,*
- *úroveň násilné kriminality,*
- *politická nestabilita,*
- *úroveň porušování lidských práv,*
- *objem obchodu s hlavními konvenčními zbraněmi na 100 000 obyvatel,*
- *pravděpodobnost teroristického útoku,*
- *počet mrtvých z organizovaného zločinu,*
- *výdaje na armádu jako procento hrubého domácího produktu,*
- *počet zaměstnaných v armádě na 100 000 obyvatel,*
- *finanční prostředky na mírové mise Organizace spojených národů,*
- *průměrný počet těžkých zbraní na 100 000 obyvatel,*
- *objem vývozu těžkých zbraní na 100 000 obyvatel,*
- *počet vystěhovaných lidí jako procento populace,*

- *vztahy se sousedními zeměmi,*
- *počet vnitrostátních a mezinárodních bojových konfliktů,*
- *odhadovaný počet mrtvých z organizovaného mezinárodního konfliktu“⁵⁸.*

Světový index míru zohledňuje také další ukazatele – kupříkladu „*volební proces, fungování vlády, politickou participaci, politickou kulturu, vnímání korupce, počet žen v parlamentu, index politické demokracie, nerovnost pohlaví, svobodu tisku, import a export, přímé zahraniční investice, počet návštěvníků, migraci, výdaje na školství, míru gramotnosti, podíl hrubého domácího produktu na obyvatele, míru nezaměstnanosti, průměrnou délku života, kojeneckou úmrtnost a další“⁵⁹.*

Vývoj Světového indexu míru Tuniska od roku 2008 do roku 2014 je dle dostupných údajů uveden v tabulce 2, které odpovídá graf 1 níže. Průměrná hodnota Světového indexu míru za sledované sedmileté období činí 1,814. Z grafického znázornění je patrné, že Světový index míru Tuniska v posledních letech (konkrétně od roku 2011) narůstá, což znamená, že se země postupně stává méně „mírumilovnější“, a to v důsledku působení vnitřních i vnějších faktorů. Nejnižší hodnoty dosahoval Světový index míru Tuniska v roce 2008, kdy činil 1,661. Naopak nejvyšší hodnota tohoto indexu byla zaznamenána v loňském roce (tj. roku 2014). Na základě těchto údajů lze dedukovat, že v Tunisku dochází každoročně ke zhoršování bezpečnostní situace.

⁵⁸ Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

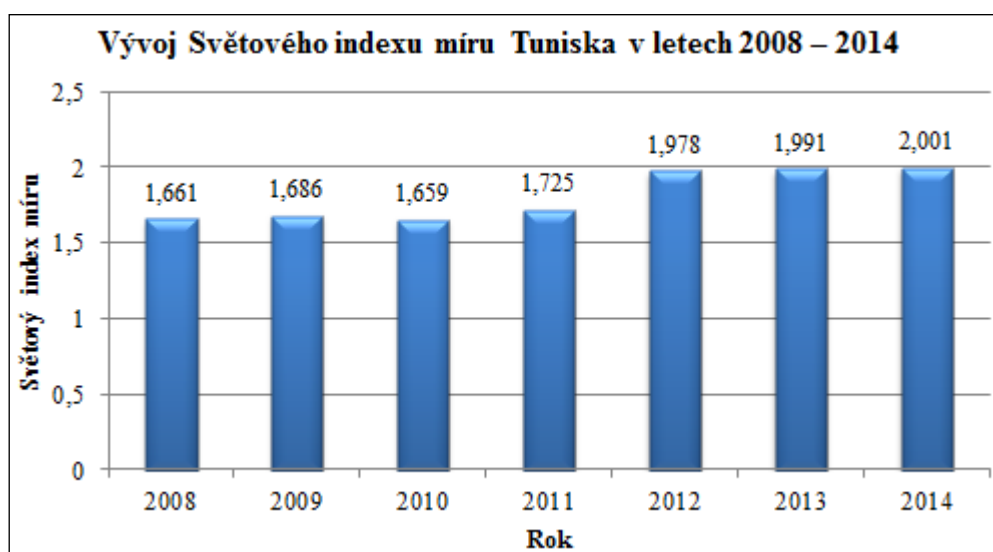
⁵⁹ Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

Tab. 2. Vývoj Světového indexu míru Tuniska v letech 2008 – 2014

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Světový index míru	1,661	1,686	1,659	1,725	1,978	1,991	2,001

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

Obr. 2. Vývoj Světového indexu míru Tuniska v letech 2008 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

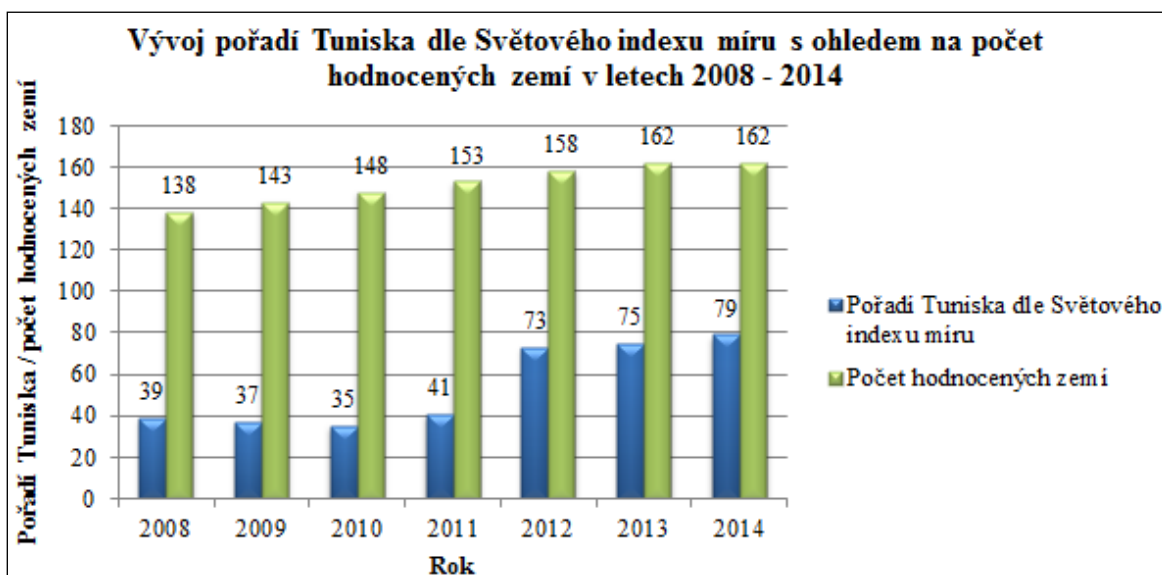
Vývoj pořadí Tuniska dle Světového indexu míru s ohledem na počet hodnocených zemí od roku 2008 do roku 2014 je uveden v tabulce 3 a graficky znázorněn v grafu 2. Dle Světového indexu míru se Tunisko ve srovnání s ostatními státy světa nachází v průměru na 54. místě. Za sledované období mělo Tunisko dle Světového indexu míru nejlepší pořadí v roce 2010, kdy se nacházelo na 35. místě. Naproti tomu nejhorší pořadí měla tato země dle Světového indexu míru v minulém roce (roku 2014), kdy se nacházela na 79. místě.

Tab. 3. Vývoj pořadí Tuniska dle Světového indexu míru s ohledem na počet hodnocených zemí v letech 2008 - 2014

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pořadí Tuniska dle Světového indexu míru	39	37	35	41	73	75	79
Počet hodnocených zemí	138	143	148	153	158	162	

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

Obr. 3. Vývoj pořadí Tuniska dle Světového indexu míru s ohledem na počet hodnocených zemí v letech 2008 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

Pro představu jsou v následující tabulce 4 uvedeny Světové indexy míru dvou států, s nimiž Tunisko sousedí (konkrétně Alžírsko a Libye). Z grafu 3 je patrné, že Světový index míru Tuniska je každoročně nižší, než Světový index míru jeho sousedních zemí. Od roku 2008 do roku 2010 vykazovala nižší hodnoty Světového indexu míru (po Tunisku) Libye v porovnání s Alžírskem. Od roku 2011 se však situace obrátila a po Tunisku vyazuje nižší hodnoty Světového indexu míru Alžírsko než Libye. Dle

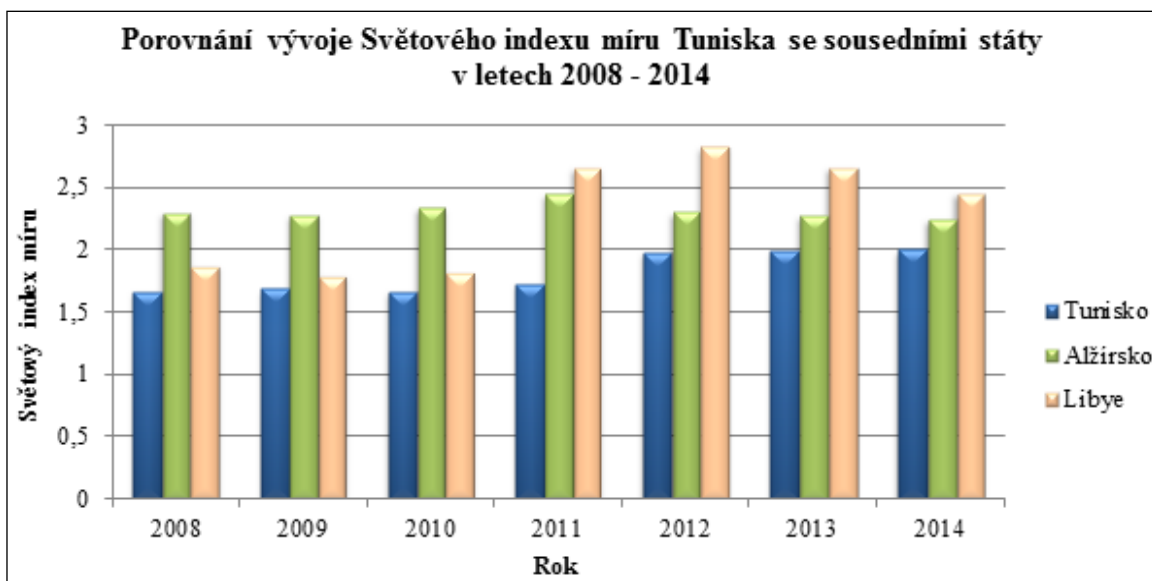
průměrných hodnot Světového indexu míru tak lze tyto země seřadit následujícím způsobem: Tunisko s nejnižší hodnotou tohoto indexu, Libye a Alžírsko s nejvyšší hodnotou Světového indexu míru.

Tab. 4. Porovnání vývoje Světového indexu míru Tuniska se sousedními státy v letech 2008 - 2014

Světový index míru	Rok							Průměrná hodnota GPI
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Tunisko	1,661	1,686	1,659	1,725	1,978	1,991	2,001	1,814
Alžírsko	2,294	2,276	2,332	2,445	2,298	2,271	2,239	2,308
Libye	1,867	1,79	1,808	2,653	2,822	2,657	2,453	2,293

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

Obr. 4. Porovnání vývoje Světového indexu míru Tuniska se sousedními státy v letech 2008 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

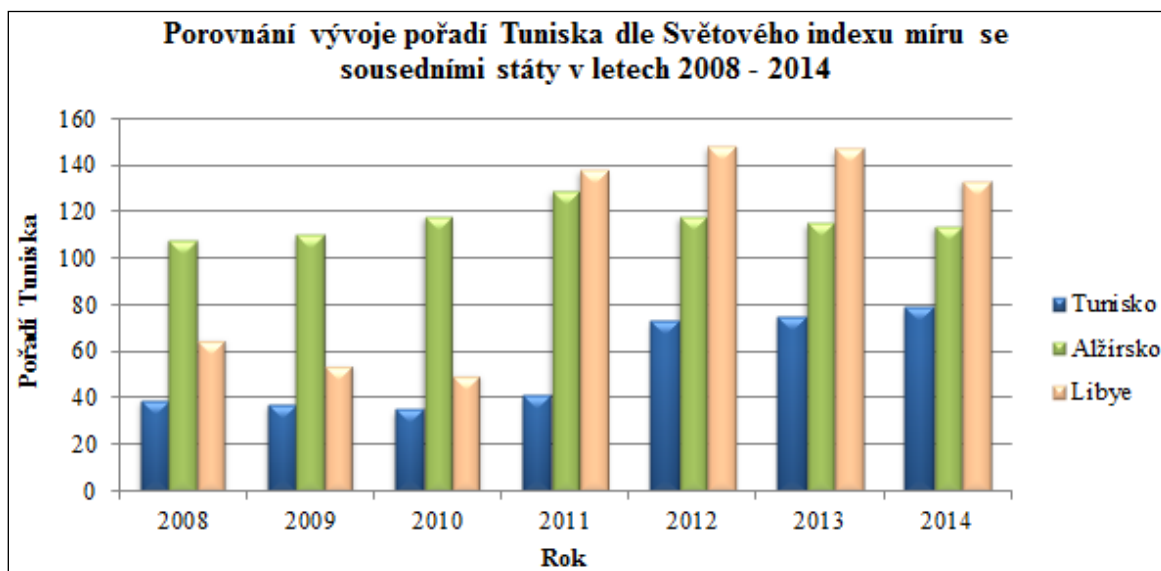
Pro úplnost posouzení bezpečnosti Tuniska dle Světového indexu míru je v tabulce 5 uvedeno porovnání vývoje pořadí Tuniska dle tohoto indexu se sousedními státy od roku 2008 do roku 2014. Toto srovnání je pak graficky znázorněno v grafu 4 dále. Dle Světového indexu míru se Tunisko nachází, jak již bylo uvedeno výše, v průměru na 54. místě. Na 105. místě je umístěna Libye a na 116. místě pak Alžírsko.

Tab. 5. Porovnání vývoje pořadí Tuniska dle Světového indexu míru se sousedními státy v letech 2008 - 2014

Pořadí zemí	Rok							Průměrné pořadí
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Tunisko	39	37	35	41	73	75	79	54
Alžírsko	108	110	118	129	118	115	114	116
Libye	65	54	50	138	148	147	133	105
Počet hodnocených zemí	138	143	148	153	158	162		-

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

Obr. 5. Porovnání vývoje pořadí Tuniska dle Světového indexu míru se sousedními státy v letech 2008 - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.

3.4 Bezpečnost Tuniska dle Indexu globálního terorismu

Index globálního terorismu (Index Terrorismus – GTI) měří dopady terorismu v celkem 162 zemích světa. Důsledky terorismu jsou dle tohoto indexu měřeny na základě:

- „celkových počtů teroristických úroků,
- celkových počtů úmrtí v důsledku teroristických útoků,
- celkových počtů zraněných následkem teroristických útoků,
- celkových škod na majetku způsobené teroristickými útoky vždy za kalendářní rok“⁶⁰.

Zatímco v případě Světového indexu míru (viz podkapitola 3.3 výše) platilo, že čím byla hodnota Světového indexu míru nižší, tím byla daná země „mírumilovnější“, v případě Indexu globálního terorismu platí, že čím je hodnota tohoto indexu vyšší, tím vyšší jsou dopady terorismu.

Vývoj Indexu globálního terorismu Tuniska od roku 2002 do roku 2013 je uveden v tabulce 6 a znázorněn v grafu 5. Průměrná hodnota Indexu globálního terorismu Tuniska činí 2,31. Od roku 2002 do roku 2005 měl vývoj Indexu globálního terorismu Tuniska klesající charakter. Stejný trend vykazuje také období od roku 2006 do roku 2010 a dále pak dvouleté období od roku 2011 do roku 2012.

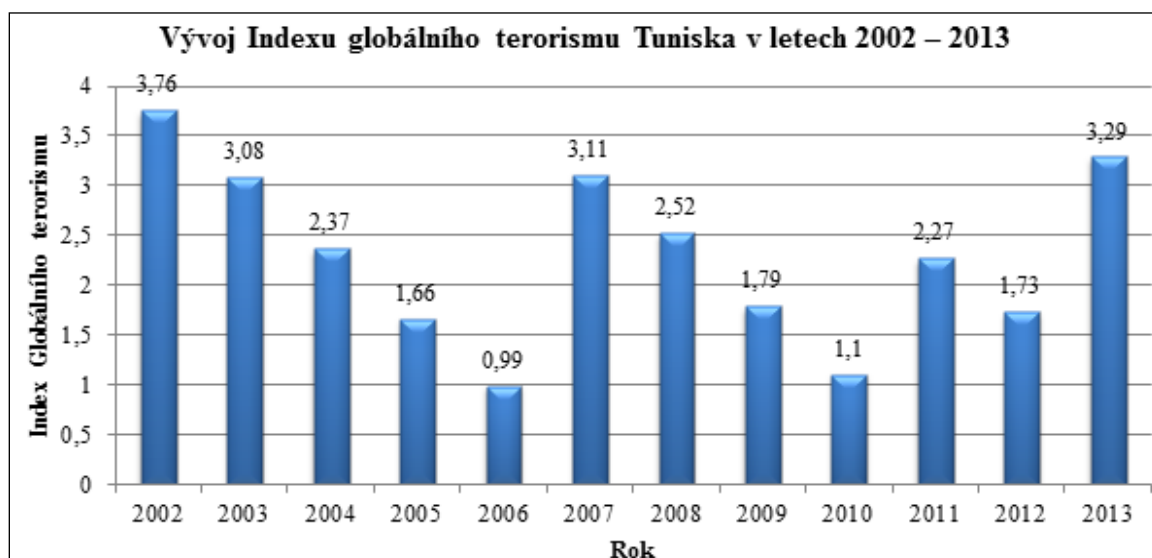
Tab. 6. Vývoj Indexu globálního terorismu Tuniska v letech 2002 – 2013

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Globální index terorismu	3,76	3,08	2,37	1,66	0,99	3,11	2,52	1,79	1,1	2,27	1,73	3,29

Zdroj: Vlastní zpracování dle Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.

⁶⁰ Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.

Obr. 6. Vývoj Indexu globálního terorismu Tuniska v letech 2002 – 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.

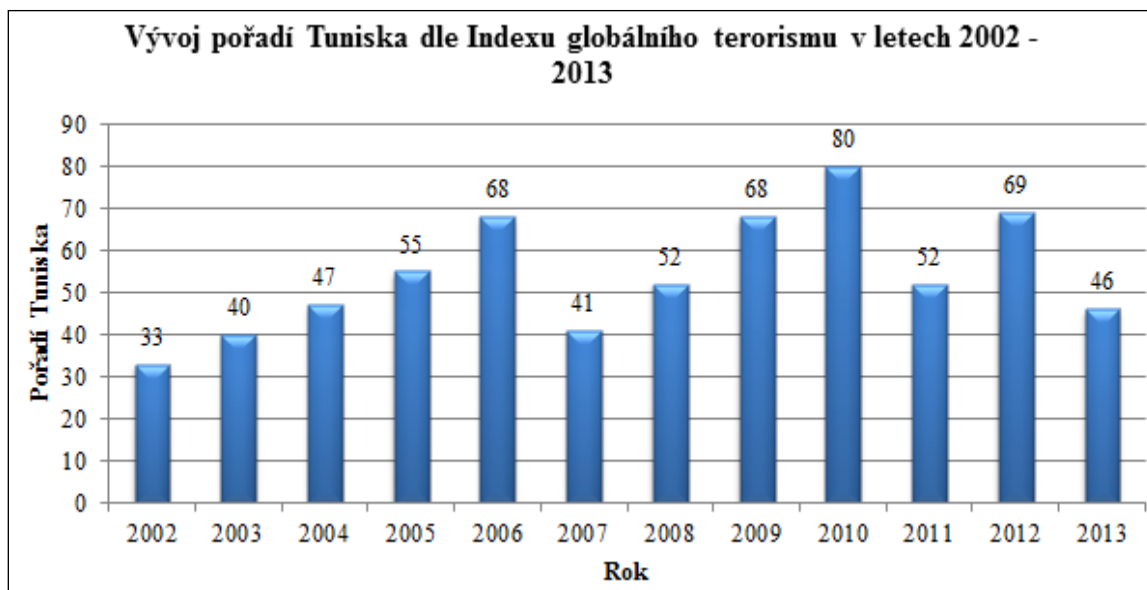
K vývoji pořadí Tuniska dle Indexu globálního terorismu s ohledem na počet hodnocených zemí v letech 2002 až 2013 se vztahuje tabulka 7 a graf 6. Dle Indexu globálního terorismu se Tunisko nachází průměrně na 54. místě.

Tab. 7. Vývoj pořadí Tuniska dle Indexu globálního terorismu s ohledem na počet hodnocených zemí v letech 2002 - 2013

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pořadí Tuniska dle Indexu globálního terorismu	33	40	47	55	68	41	52	68	80	52	69	46
Počet hodnocených zemí	162											

Zdroj: Vlastní zpracování dle Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.

Obr. 7. Vývoj pořadí Tuniska dle Indexu globálního terorismu v letech 2002 - 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.

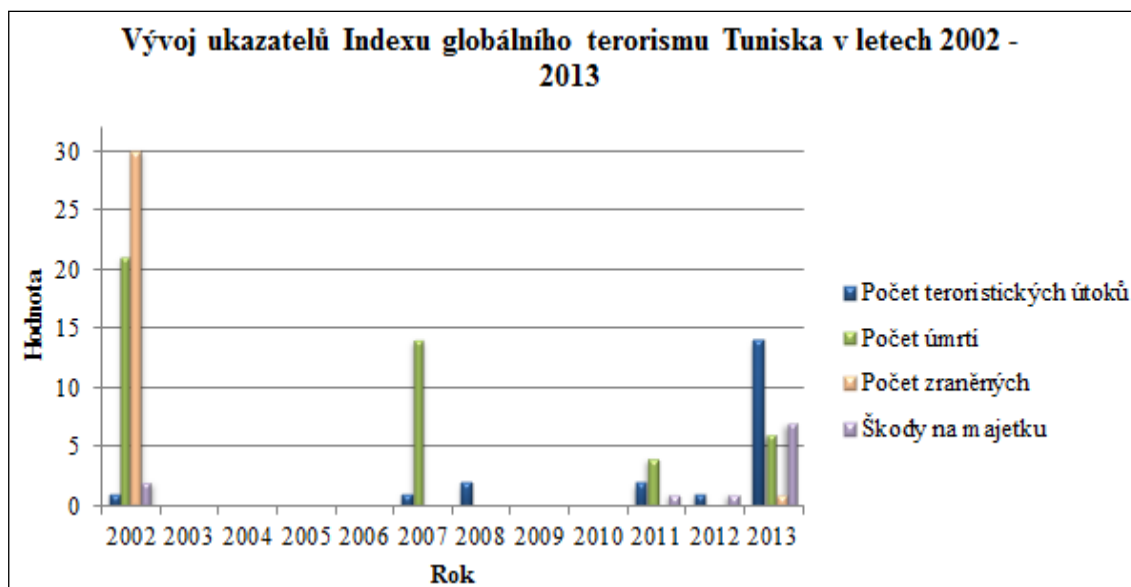
Vývoj ukazatelů Indexu globálního terorismu Tuniska od roku 2002 až 2013 je uveden v tabulce 8, které odpovídá graf 7 níže. Chybějící údaje v tabulce nejsou buď dostupné, nebo se v konkrétních letech nestaly v Tunisku žádné teroristické útoky. Největší počet teroristických útoků bylo v Tunisku uskutečněno v roce 2013. Jednalo se o 14 teroristických útoků, které si vyžádaly celkem 6 obětí a 1 zraněného. Nejvíce obětí a počet raněných si vyžádal teroristický útok, který se stal v roce 2002. Tehdy zemřelo 21 lidí a 30 jich bylo zraněno. 14 obětí si pak vyžádal teroristický útok realizovaný v roce 2007.

Tab. 8. Vývoj ukazatelů Indexu globálního terorismu Tuniska v letech 2002 - 2013

Ukazatel Indexu globálního terorismu	Rok											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet teroristických útoků	1	-	-	-	-	1	2	-	-	2	1	14
Počet úmrtí	21	-	-	-	-	14	-	-	-	4	-	6
Počet zraněných	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Škody na majetku	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	7

Zdroj: Vlastní zpracování dle Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.

Obr. 8. Vývoj ukazatelů Indexu globálního terorismu Tuniska v letech 2002 - 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18].

Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.

3.5 SWOT analýza Tuniska

SWOT analýza Tuniska (viz tabulka 9) je orientována na identifikaci silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb této destinace cestovního ruchu.

Tab. 9. SWOT analýza Tuniska

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ výhodná zeměpisná poloha země, ▪ příznivé klimatické podmínky, ▪ velice dobré lokalizační faktory a předpoklady (moře, dlouhé pobřeží s písčitými plážemi, přírodní atraktivita (poušť Sahara), množství kulturně-historických památek), ▪ velmi dobré podmínky pro terapii mořem (tzv. thalassoterapii), ▪ dobré předpoklady pro sportovní aktivity – zvláště golf, ▪ různorodá nabídka ubytovacích zařízení, ▪ možnost navštívení Tuniska jako exotické orientální země za velmi dobrých finančních podmínek, ▪ odpovídající ceny zájezdů do Tuniska jejich kvalitě, ▪ vstřícné a přátelské chování místních lidí k turistům, ▪ stabilita země, ▪ podpora liberalizace ekonomického prostředí ze strany vlády, ▪ aktivita Tuniska v zahraniční politice (tradiční obchodní vztahy se sousedními zeměmi a s množstvím 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zeměpisná vzdálenost Tuniska, ▪ jazyková a kulturní bariéry Tuniska, ▪ ztrátová obchodní a platební bilance se značnou mezinárodní zadlužeností, ▪ vysoká úroveň intervence státu do ekonomiky Tuniska, ▪ zvyšující se sociální napětí následkem rostoucí nezaměstnanosti působením hromadného propouštění v rámci restrukturalizace průmyslu.

<p>subsaharských zemí),</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poměrně stabilní a spolehlivý bankovní systém. 	
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizace služeb a tvorba nových produktů v oblasti cestovního ruchu (nových turistických zón, hotelů apod.), ▪ modernizace výrobní základny a aplikace nových technologií – zvláště v potravinářství a zemědělství, ▪ rozvoj dopravní a telekomunikační infrastruktury (výstavba dálničních sítí, mostů, silničních staveb, mimoúrovňových křižovatek, letišť a přístavů), ▪ investování do vzdělávacích středisek pro pracovníky v oblasti cestovního ruchu, ▪ aktivity v oblasti životního prostředí – sanace pobřeží, výstavba spaloven komunálního a nemocničního odpadu, výstavba čistících stanic, ▪ růst ekonomiky Tuniska. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zhoršující se bezpečnostní situace země, ▪ mezinárodní terorismus, ▪ zhoršující se životní prostředí.

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě provedení SWOT analýzy Tuniska bylo identifikováno 13 silných stránek, 6 slabých stránek, 6 příležitostí a 3 hrozby. Z provedené SWOT analýzy Tuniska je patrné, že tato destinace disponuje množstvím silných stránek přispívajícím k rozvoji cestovního ruchu, včetně příležitostí, kterých je potřeba dále využít. Pozornost je však potřeba věnovat slabým stránkám Tuniska a hrozbám, které ohrožují rozvoj cestovního ruchu, a které nelze podceňovat – zvláště pokud se jedná o bezpečnostní situaci v zemi.

3.6 Kvantitativní průzkum

Součástí analýzy bezpečnostních rizik v Tunisku bylo provedení kvantitativního průzkumu v podobě dotazníkového šetření, kterého se zúčastnili příslušní pracovníci vybraných cestovních kanceláří. Metodika tohoto průzkumu je popsána v podkapitole 3.6.1. Výsledky dotazníkového šetření jsou pak vyhodnoceny v podkapitole 3.6.2 dále.

3.6.1 Metodika průzkumu

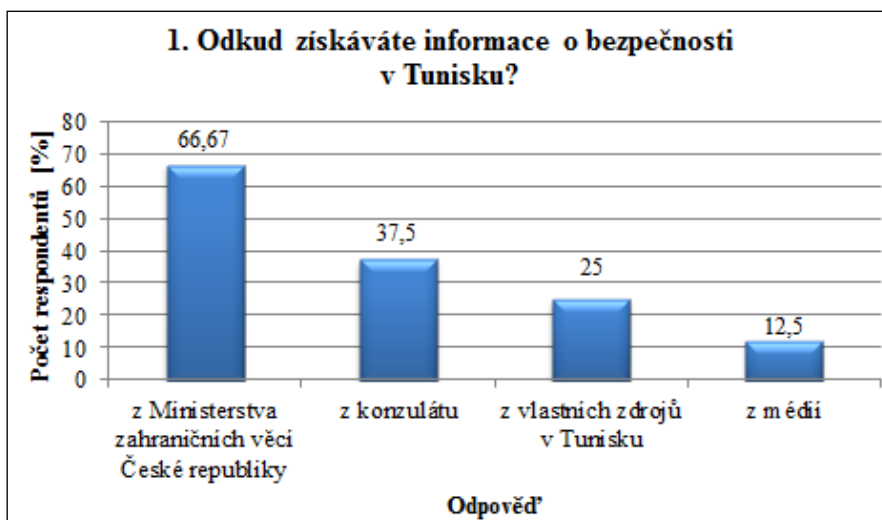
Pro účely provedení průzkumu byla vybrána kvantitativní metoda dotazníku. Pro tento průzkum byl vytvořen dotazník vlastní tvorby, který je součástí přílohy č. 1. Jedná se o strukturovaný nestandardizovaný dotazník obsahující celkem 17 otázek. Průzkum probíhal po dobu 3 měsíců (v měsíci lednu, únoru a březnu roku 2015). Průzkumným prostředím byly vybrané cestovní kanceláře. Průzkumný soubor tvořili tedy konkrétní pracovníci vybraných cestovních kanceláří. Distribuce dotazníků probíhala elektronicky (e-mail). Celkově bylo do cestovních kanceláří rozesláno 30 dotazníků (100 %). Návratnost dotazníků činila 80 % - to znamená, že navraceno bylo celkem 24 vyplněných dotazníků.

3.6.2 Vyhodnocení výsledků průzkumu

Vyhodnocení průzkumu představuje kvantitativní (formou tabulek a grafů) a kvalitativní (v podobě příslušných slovních komentářů k tabulkám a grafům) interpretaci výsledků jednotlivých otázek v dotazníku.

Otázka č. 1 - Odkud získáváte informace o bezpečnosti v Tunisku?

Větší polovina cestovních kanceláří (takto odpovědělo 16 respondentů – 66,67 %) získává informace o bezpečnosti v Tunisku z Ministerstva zahraničních věcí České republiky. 9 cestovních kanceláří (37,5 %) tyto údaje čerpá z konzulátu. 6 cestovních kanceláří (25 %) získává informace o bezpečnosti v Tunisku z vlastních zdrojů, které mají v této turistické destinaci. Pouze 3 cestovní kanceláře (12,5 %) v souvislosti s informacemi o bezpečnosti v Tunisku spoléhají na zprávy z médií.

Obr. 9. Získávání informací o bezpečnosti v Tunisku

Otázka č. 2 - Dodržujete doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky ve vztahu k bezpečnosti v Tunisku?

Větší polovina cestovních kanceláří (jednalo se o vyjádření 14 respondentů – 58,33 %) dodržuje doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky ve vztahu k bezpečnosti v Tunisku. Naproti tomu 10 cestovních kanceláří (41,67 %) nedodržuje doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky v souvislosti s bezpečností v Tunisku, neboť bezpečnostní situaci si v této destinaci vyhodnocují sami.

Obr. 10. Dodržování doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky ve vztahu k bezpečnosti v Tunisku

Otázka č. 3 - Poskytujete klientům před zakoupením zájezdu do Tuniska informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci?

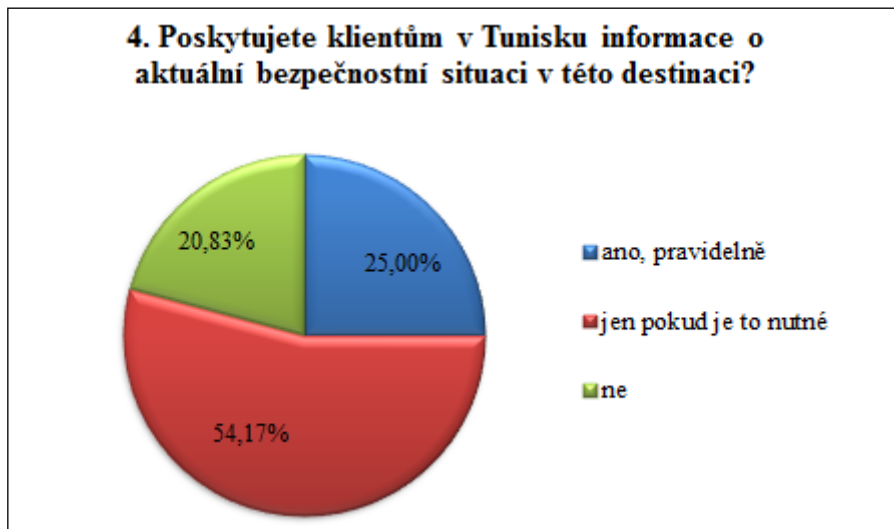
Téměř polovina cestovních kanceláří (dle odpovědí 11 respondentů – 45,83 %) poskytuje svým klientům informace o aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku před zakoupením zájezdu do této destinace pouze v případě, že se na tyto údaje klienti sami zeptají. 9 cestovních kanceláří (37,5 %) poskytuje klientům tyto informace vždy před zakoupením zájezdu do Tuniska, neboť poskytování takových informací je součástí pokynů k zájezdům do této turistické destinace. 4 cestovní kanceláře (16,67 %) odkazují své klienty v souvislosti s poskytováním informací o aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku na internetové stránky Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

Obr. 11. Poskytování klientům před zakoupením zájezdu do Tuniska informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci

Otázka č. 4 - Poskytujete klientům v Tunisku informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci?

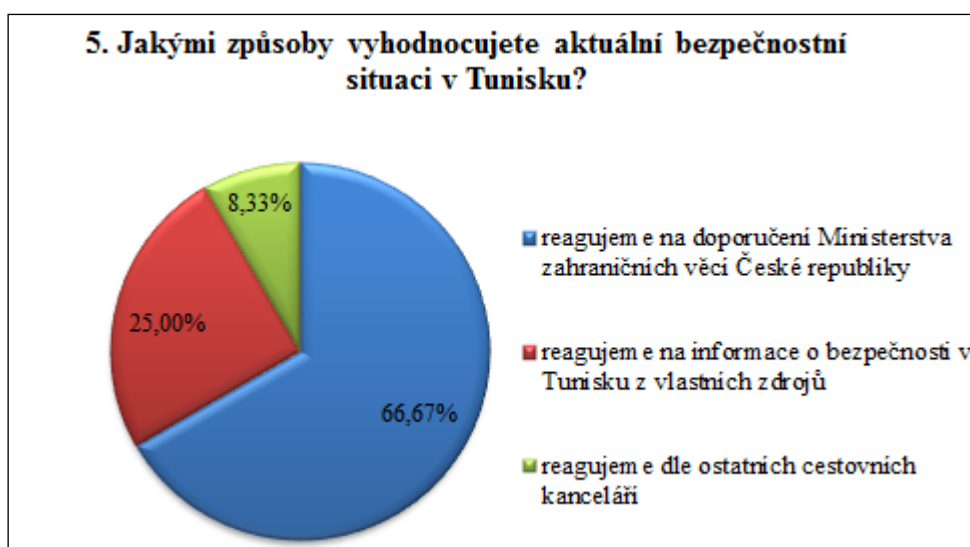
Větší polovina cestovních kanceláří (takto odpovědělo 13 respondentů – 54,17 %) poskytuje svým klientům v Tunisku informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci pouze v případech, kdy je to nezbytné. 6 cestovních kanceláří (25 %) poskytuje takové informace svým klientům v Tunisku pravidelně. 5 cestovních kanceláří (20,83 %) přiznalo, že informace o aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku svým klientům v této turistické destinaci neposkytují.

Obr. 12. Poskytování klientům v Tunisku informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci

Otázka č. 5 - Jakými způsoby vyhodnocujete aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku?

Větší polovina cestovních kanceláří (jednalo se o vyjádření 16 respondentů – 66,67 %) vyhodnocuje aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku dle doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky. 6 cestovních kanceláří (25 %) reaguje na informace o bezpečnosti v Tunisku z vlastních zdrojů, které mají v této destinaci. 2 cestovní kanceláře (8,33 %) vyhodnocují aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku dle reakcí ostatních cestovních kanceláří.

Obr. 13. Způsoby vyhodnocování aktuální bezpečnostní situace v Tunisku

Otázka č. 6 - Mají klienti cestující do Tuniska k dispozici služby českého delegáta?

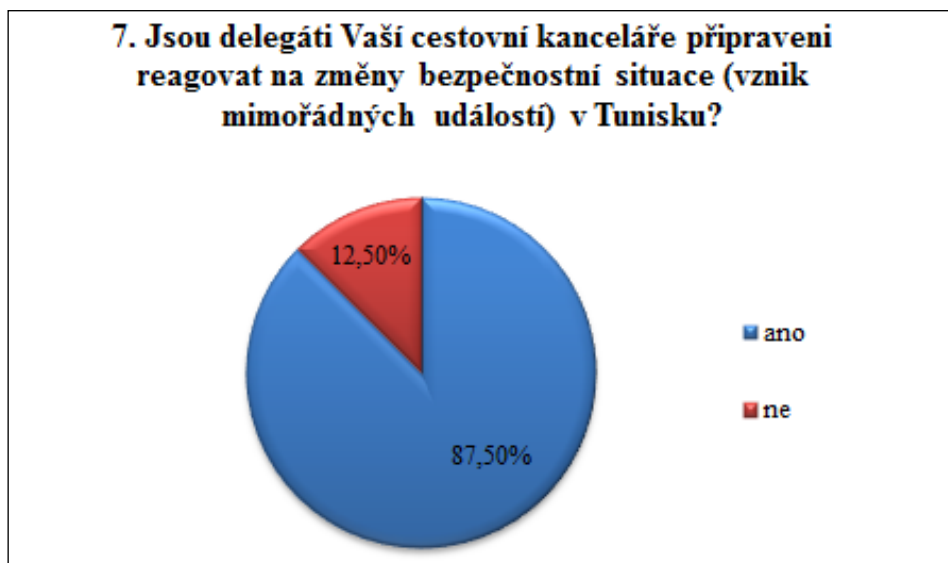
Většina cestovních kanceláří (dle odpovědí 20 respondentů – 83,33 %) poskytuje svým klientům cestujícím do Tuniska služby českého delegáta. Naproti tomu 4 cestovní kanceláře (16,67 %) neposkytují klientům v souvislosti se zájezdy do Tuniska služby českého delegáta.

Obr. 14. Služby českého delegáta v Tunisku

Otázka č. 7 - Jsou delegáti Vaší cestovní kanceláře připraveni reagovat na změny bezpečnostní situace (vznik mimořádných událostí) v Tunisku?

Většina cestovních kanceláří (na základě odpovědí 21 respondentů – 87,5 %) v dotazníku uvedla, že jejich delegáti jsou připraveni reagovat na změny bezpečnostní situace (tedy vznik mimořádných událostí) v Tunisku. Naproti tomu 3 cestovní kanceláře (12,5 %) přiznaly, že jejich delegáti nejsou připraveni reagovat na změny bezpečnostní situace v této turistické destinaci.

Obr. 15. Připravenost delegátů reagovat na změny bezpečnostní situace (vznik mimořádných událostí) v Tunisku

Otázka č. 8 - Požadují klienti fakultativní výlety do oblastí v Tunisku se zvýšeným rizikem z hlediska bezpečnosti?

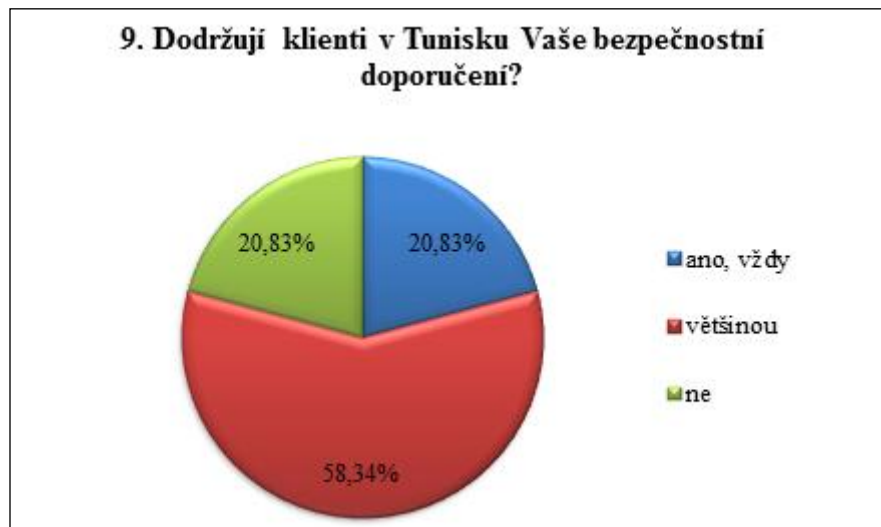
Větší polovina cestovních kanceláří (takto odpovědělo 15 respondentů – 62,5 %) uvedla, že jejich klienti nepožadují fakultativní výlety do oblastí nacházející se v Tunisku se zvýšeným rizikem z hlediska bezpečnosti. 7 cestovních kanceláří (29,17 %) se s žádostmi klientů o fakultativní výlety do rizikových oblastí v Tunisku občasně setkává. Klienti 2 cestovních kanceláří (8,33 %) přímo požadují fakultativní výlety do oblastí v Tunisku se zvýšeným bezpečnostním rizikem.

Obr. 16. Žádosti klientů fakultativních výletů do oblastí v Tunisku se zvýšeným rizikem z hlediska bezpečnosti

Otázka č. 9 - Dodržují klienti v Tunisku Vaše bezpečnostní doporučení?

Klienti větší poloviny cestovních kanceláří (jednalo se o odpovědi 14 respondentů – 58,34 %) ve většině případů dodržují jejich bezpečnostní doporučení pro turistickou destinaci Tunisko. 5 cestovních kanceláří (20,83 %) uvedlo, že klienti v Tunisku vždy dodržují jejich bezpečnostní doporučení. Na druhou stranu 5 cestovních kanceláří (20,83 %) má zkušenosti s nedodržováním jejich bezpečnostních doporučení ze strany klientů v Tunisku

Obr. 17. Dodržování bezpečnostních doporučení ze strany klientů v Tunisku

Otázka č. 10 - Jsou bezpečnostním rizikům vystavena také turisticky velmi atraktivní letoviska v Tunisku?

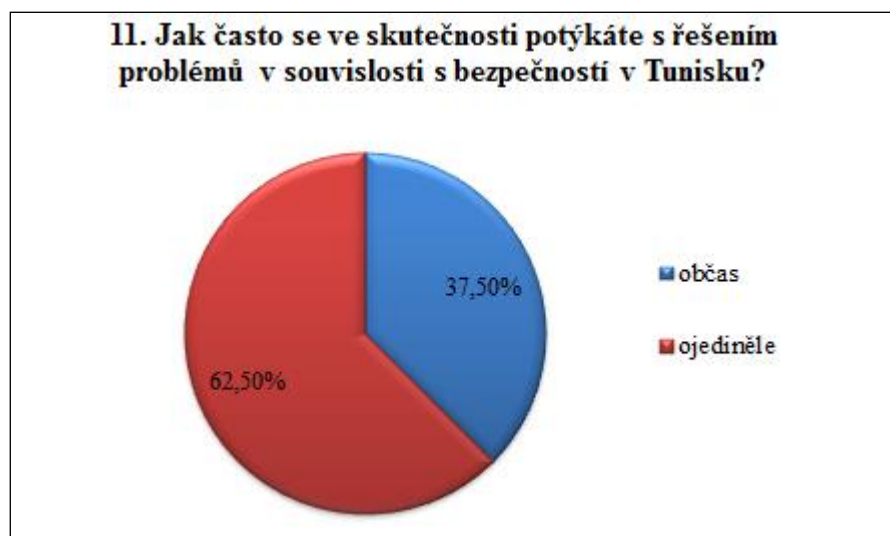
Větší polovina cestovních kanceláří (dle odpovědí 13 respondentů – 54,17 %) přiznala, že bezpečnostním rizikům jsou vystavena také turisticky velmi atraktivní letoviska v Tunisku, avšak v menší míře, než jiné tuniské oblasti. 8 cestovních kanceláří (33,33 %) má za to, že bezpečnostním rizikům jsou vystavena turistická velmi atraktivní letoviska v Tunisku, stejně jako kdekoli jinde v této destinaci. 3 cestovní kanceláře (12,5 %) se ztotožňují s názorem, že turisticky velmi významná letoviska v Tunisku nejsou vystavena bezpečnostním rizikům.

Obr. 18. Vystavení turisticky velmi atraktivních letovišek v Tunisku bezpečnostním rizikům

Otázka č. 11 - Jak často se ve skutečnosti potýkáte s řešením problémů v souvislosti s bezpečností v Tunisku?

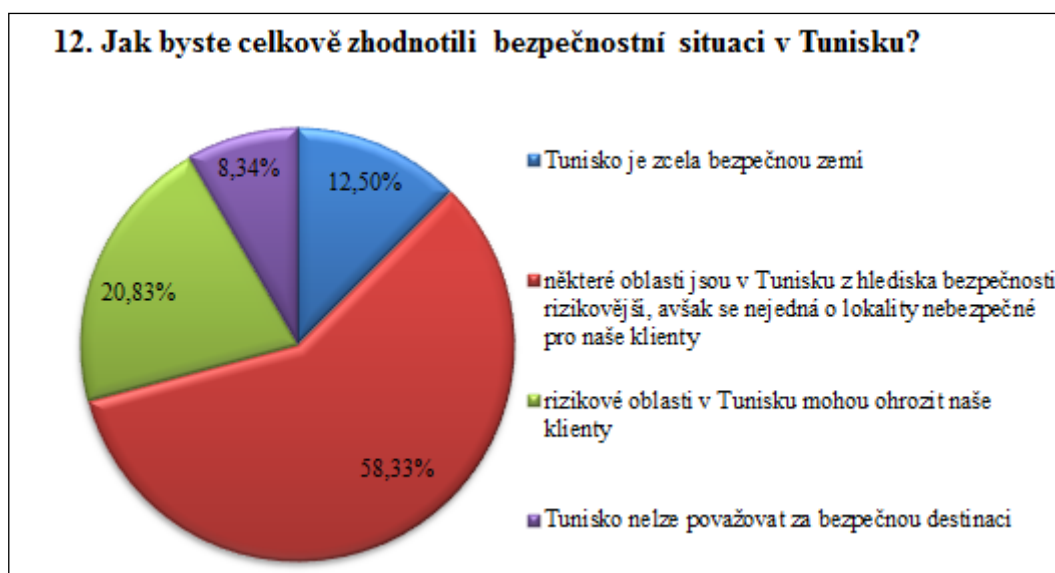
Z celkového počtu 24 cestovních kanceláří (100 %) zapojených do průzkumu, se 15 z nich (62,5 %) potýká s řešením problémů v souvislosti s bezpečností v Tunisku pouze ojediněle. 9 cestovních kanceláří (37,5 %) řeší bezpečnostní problémy v této turistické destinaci občasně.

Obr. 19. Frekvence řešení problémů v souvislosti s bezpečností v Tunisku

Otázka č. 12 - Jak byste celkově zhodnotili bezpečnostní situaci v Tunisku?

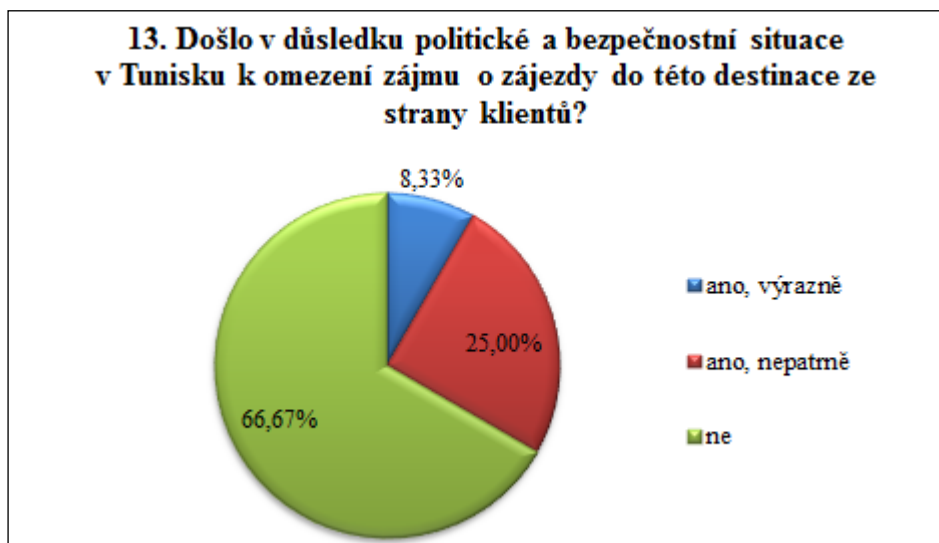
Větší polovina cestovních kanceláří (dle vyjádření 14 respondentů – 58,33 %) k celkovému zhodnocení bezpečnostní situace v Tunisku uvedla, že některé oblasti jsou v této destinaci z hlediska bezpečnosti rizikovější, avšak se nejedná o lokality nebezpečné pro jejich klienty. 5 cestovních kanceláří (20,83 %) přiznalo, že rizikové oblasti v Tunisku mohou ohrozit jejich klienty. Dle 3 cestovních kanceláří (12,5 %) je Tunisko z hlediska bezpečnosti zcela bezpečnou destinací. Naproti tomu 2 cestovní kanceláře (8,34 %) nepovažují Tunisko za bezpečnou zemi.

Obr. 20. Celkové zhodnocení bezpečnostní situace v Tunisku

Otázka č. 13 - Došlo v důsledku politické a bezpečnostní situace v Tunisku k omezení zájmu o zájezdy do této destinace ze strany klientů?

16 cestovních kanceláří (66,67 %) v dotazníku uvedlo, že v důsledku politické a bezpečnostní situace v Tunisku nedošlo k omezení zájmu o zájezdy do této destinace ze strany klientů. Nepatrné omezení zájmu klientů o zájezdy do Tuniska v důsledku politické a bezpečnostní situace v této turistické destinaci zaznamenalo 6 cestovních kanceláří (25 %). 2 cestovní kanceláře (8,33 %) zaznamenaly výrazné omezení zájmu klientů o zájezdy do Tuniska v důsledku politické a bezpečnostní situace v této destinaci.

Obr. 21. Omezení zájmu klientů o zájezdy do Tuniska v důsledku politické a bezpečnostní situace v této destinaci

Otázka č. 14 - Dochází v důsledku zvýšených bezpečnostních rizik v Tunisku ke snižování cen zájezdů do této destinace?

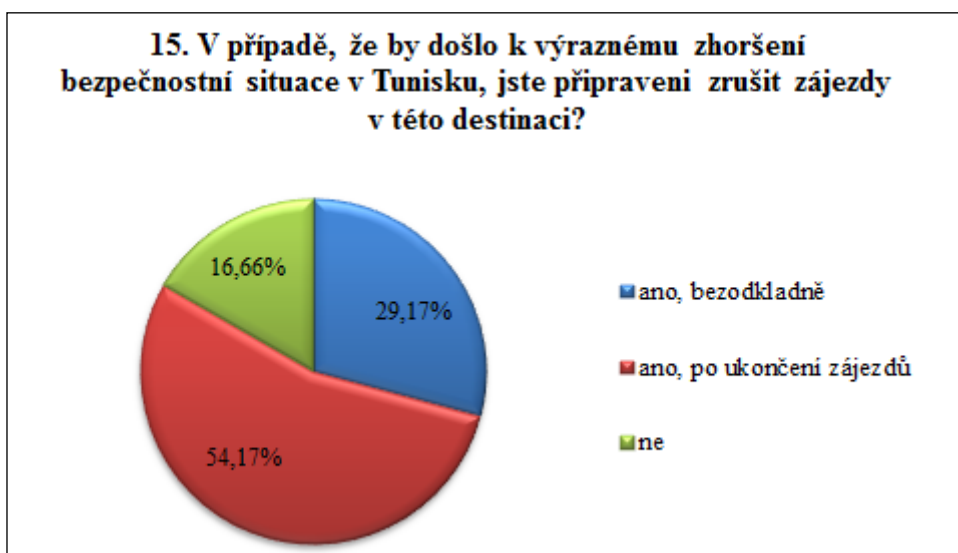
Většina cestovních kanceláří (na základě odpovědí 17 respondentů – 70,83 %) snižuje ceny zájezdů do Tuniska v důsledku zvýšených bezpečnostních rizik v této turistické destinaci. V případě 7 cestovních kanceláří (29,17 %) naopak k žádnému snižování cen zájezdů do Tuniska kvůli zvýšeným bezpečnostním rizikům nedochází

Obr. 22. Snižování cen zájezdů do této destinace v důsledku zvýšených bezpečnostních rizik v Tunisku

Otázka č. 15 - V případě, že by došlo k výraznému zhoršení bezpečnostní situace v Tunisku, jste připraveni zrušit zájezdy v této destinaci?

Větší polovina cestovních kanceláří (dle 13 respondentů – 54,17 %) je připravena zrušit zájezdy do Tuniska v případě výrazného zhoršení bezpečnostní situace v této destinaci, avšak až po ukončení samotného zájezdu. 7 cestovních kanceláří (29,17 %) je připraveno kvůli výraznému zhoršení bezpečnostní situace v Tunisku zrušit zájezdy do této destinace ihned. 4 cestovní kanceláře (16,66 %) nejsou připraveny zrušit zájezdy do Tuniska v důsledku výrazného zhoršení bezpečnostní situace.

Obr. 23. Přípravenost na zrušení zájezdů do Tuniska kvůli výraznému zhoršení bezpečnostní situace

Otázka č. 16 - Zrušili (případně omezili) jste již někdy v minulosti zájezdy do některých oblastí v Tunisku?

Větší polovina cestovních kanceláří (takto odpovědělo 13 respondentů – 54,17 %) v minulosti nezrušila (popř. neomezila) zájezdy do některých oblastí v Tunisku kvůli bezpečnostní situaci. Naopak 11 cestovních kanceláří již dříve zrušilo (případně omezilo) zájezdy do některých oblastí v Tunisku v důsledku zhoršené bezpečnostní situace v této destinaci.

Obr. 24. Dřívější zrušení (případně omezení) zájezdů do některých oblastí v Tunisku

Otázka č. 17 - Setkali jste se již v minulosti s nějakou událostí, při které byla ohrožena bezpečnost Vašich klientů v Tunisku?

Většina cestovních kanceláří (dle vyjádření 21 respondentů – 87,5 %) nemá dřívější zkušenosti s událostí, při které byla ohrožena bezpečnost jejich klientů v Tunisku. Zkušenost s událostmi, jež ohrožovaly klienty v Tunisku, přiznaly 3 cestovní kanceláře (12,5 %) – v dotazníku však nevedly, o jaké konkrétní události se v minulosti jednalo.

Obr. 25. Dřívější zkušenosti s událostí, při které byla ohrožena bezpečnost Vašich klientů v Tunisku

3.7 Shrnutí analýzy bezpečnostních rizik ve vybrané destinaci cestovního ruchu – v Tunisku

Pro účely analýzy bezpečnostních rizik ve vybrané destinaci cestovního ruchu bylo vybráno Tunisko, které je zajímavou turistickou destinací nejrůznějších skupin návštěvníků a také cestovní kanceláře, které zájezdy do oblastí této země hojně nabízejí.

Z hlediska základní charakteristiky Tuniska lze konstatovat, že Tunisko je významnou turistickou destinací, neboť disponuje lokalizačními, selektivními, socioekonomickými a realizačními faktory a předpoklady, které jsou pro rozvoj cestovního ruchu v každé zemi velmi důležité. Tunisko zaujímá pro cestovní ruch velmi dobrou polohu, neboť se nachází v Severní Africe a jeho dlouhé pobřeží je obklopeno Středoziemním mořem. Tunisko dále těží z příznivých klimatických podmínek, které jsou ideální pro milovníky velmi teplého počasí.

K rozvoji tuniského cestovního ruchu napomáhá velké množství kulturně-historických památek, z nich řada je uvedena na Seznamu kulturního dědictví UNESCO. Velké množství památek má v Tunisku rovněž velký historický význam. Právě na těchto památkách jsou viditelné stopy tuniské architektury (jihotuniské, punské, římské,

koloniální a moderní architektury) a islámské architektury (minarety, mešity, závije, medersy, báb, kasba). K rozvoji cestovního ruchu v Tunisku dále přispívají jeho přírodní atraktivita. Pro Tunisko je charakteristická jejich kultura a tradice, které lze považovat rovněž za faktory a předpoklady přispívající k rozvoji turismu v této destinaci. Tunisko je velice kulturně založenou zemí. Mnozí turisté vyhledávají tuto destinaci právě kvůli kulturním akcím, k nimž patří nejrůznější hudební, divadelní či filmové festivaly, slavnosti, vinobraní a mnoho dalších. Nelze opomenout ani některé ze sportovních akcí – zvláště Rallye Paříž-Dakar.

K realizaci cestovního ruchu má Tunisko vybudováno poměrně dobrou materiálně-technickou základnu. Ubytování je v Tunisku řešeno hotelovými sítěmi, turistickými zónami, mládežnickými ubytovny a kempy. Tunisko nabízí návštěvníkům také celou řadu stravovacích zařízení nejrůznějšího typu, v nichž je možné ochutnat místní speciality. Tato turistická destinace nabízí rovněž velké možnosti pro nakupování. Nakupovat lze v nákupních centrech, na tržištích či v prodejnách ONAT. K nejčastějším suvenýrům turistů patří koberce, náramky, parfémy, boty, keramika, mozaiky, jídlo a pití, dřevěné výrobky, vodní dýmky a mnoho dalších. Z realizačních faktorů a předpokladů cestovního ruchu lze zmínit také dopravní infrastrukturu – mezinárodní letiště, přístavy pro trajekty, vlakovou, tramvajovou, autobusovou a automobilovou dopravu, sběrné taxíky a klasické taxíky.

Na základě analýzy bezpečnostních rizik v Tunisku bylo identifikováno několik konkrétních bezpečnostních rizik, na které turisty upozorňuje a varuje před nimi Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Jedná se zejména o tato rizika: teroristické útoky, demonstrace a sociální nepokoje, zdržování se na jakýchkoliv veřejných místech s velkou kumulací osob, cestování ve večerních a nočních hodinách, cestování po vedlejších a odlehlých cestách, cestování po pouštních tuniských oblastech (vojenské zóny), únosy, obecná kriminalita, krádeže, loupežná přepadení s využitím násilí, ekonomická kriminalita (zneužívání kreditních karet, padělání bankovek), fotografování, dovoz dalekohledů a elektronických zařízení umožňujících přenos zvukového a obrazového signálu bez povolení, chování a oblékání v muslimské zemi, navazování kontaktů s neznámými lidmi, procházky odlehlými a málo frekventovanými oblastmi bez příslušného doprovodu (zvláště v nočních hodinách), homosexuální jednání, období Ramadánu.

Dle Světového indexu míru se Tunisko nachází v průměru na 54. místě z celkového počtu 162 hodnocených zemí. Sousední tuniské státy jako Alžírsko a Libye jsou na tom podstatně hůře – na 105. místě se nachází Libye a na 116. místě Alžírsko.

Dle Indexu globálního terorismu se Tunisko nachází rovněž na 54. místě z celkového počtu 162 hodnocených států. Nejvíce teroristických útoků bylo v Tunisku uskutečněno v roce 2013. Nejvíce usmrcených a zraněných osob si vyžádal teroristický útok v roce 2002.

Z provedené SWOT analýzy Tuniska vyplynulo, že tato turistická destinace disponuje množstvím silných stránek, které přispívají k rozvoji cestovního ruchu, a také množstvím příležitostí, kterých je k dalšímu rozvoji turismu v této destinaci potřeba využít.

Na základě výsledků kvantitativního průzkumu v podobě dotazníkového šetření byly zjištěny následující skutečnosti: Cestovní kanceláře získávají informace o bezpečnosti v Tunisku především z Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Cestovní kanceláře dodržují doporučení tohoto ministerstva ve vztahu k bezpečnosti v Tunisku. Cestovní kanceláře poskytují klientům před zakoupením zájezdu do Tuniska informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci pouze v případech, že se na to klienti sami zeptají a pouze pokud je poskytnutí těchto údajů nezbytné. Mezi nejčastější způsoby vyhodnocování aktuální bezpečnostní situace v Tunisku patří reakce cestovních kanceláří na doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Klienti cestovních kanceláří cestujících do Tuniska mívají k dispozici služby českého delegáta. Delegáti cestovních kanceláří, kteří jsou vysíláni do Tuniska, jsou připraveni reagovat na změny bezpečnostní situace (vznik mimořádných událostí) v této destinaci. Klienti obvykle nepožadují fakultativní výlety do oblastí v Tunisku se zvýšeným rizikem z hlediska bezpečnosti a dodržují všechna bezpečnostní doporučení. Bezpečnostním rizikům jsou vystavena také turisticky velmi atraktivní letoviska v Tunisku, avšak v menší míře.

Cestovní kanceláře se ve skutečnosti potýkají s řešením problémů v souvislosti s bezpečností v Tunisku jen ojediněle a hodnotí celkovou bezpečnostní situaci v Tunisku tak, že některé oblasti jsou v Tunisku z hlediska bezpečnosti rizikovější, nejedná se však o lokality nebezpečné pro jejich klienty. V důsledku politické a bezpečnostní situace v Tunisku nedošlo k omezení zájmu klientů o zájezdy do této destinace. V důsledku zvýšených bezpečnostních rizik v Tunisku dochází ze strany cestovních kanceláří ke snižování cen zájezdů do této turistické destinace. Cestovní kanceláře jsou připraveny

na zrušení zájezdů do Tuniska kvůli výraznému zhoršení bezpečnostní situace až po ukončení zájezdů. Cestovní kanceláře ještě nikdy v minulosti nezrušily či omezily zájezdy do některých oblastí v Tunisku kvůli bezpečnostní situaci. Cestovní kanceláře se v minulosti ještě nikdy nesetkaly s nějakou událostí, při které byla ohrožena bezpečnost jejich klientů v Tunisku.

4 NÁVRHY DOPORUČENÍ PRO ZLEPŠENÍ BEZPEČNOSTI V TURISTICKÉ DESTINACI – V TUNISKU

Na základě analýzy bezpečnostních rizik v Tunisku je možné provést návrhy doporučení ve vztahu ke dvěma subjektům, a to ve vztahu k turistům a ve vztahu k cestovním kancelářím.

Turisté pobývající v Tunisku by se neměli účastnit demonstrací a sociálních nepokojů. Dále by se neměli zdržovat na jakýchkoliv veřejných místech s velkou kumulací osob. Neměli by cestovat ve večerních a nočních hodinách, také po vedlejších a odlehlých cestách a po pouštních tuniských oblastech (vojenské zóny), procházet se po odlehlých a málo frekventovaných oblastech bez doprovodu (zvláště v noci). Měli by být obezřetní kvůli krádežím a loupežným přepadením s využitím násilí. Pamatovat by měli na zvyšující se ekonomickou kriminalitu v Tunisku – obezřetnost je nutná zvláště v souvislosti s používáním platebních karet. Turisté by měli dodržovat zákazy a omezení v souvislosti s fotografováním. Neměli by do Tuniska dovážet dalekohledy a elektronická zařízení bez příslušných povolení. Turisté by se v této destinaci měli řádně chovat a oblékat s ohledem na to, že se jedná o muslimský stát. Neměli by navazovat kontakty s cizími lidmi. Vyvarovat by se turisté měli homosexuálnímu jednání. V neposlední řadě by měli dodržovat omezení a zákazy v období Ramadánu.

Na základě provedeného kvantitativního průzkumu v podobě dotazníkového šetření lze provést konkrétní návrhy doporučení ve vztahu k cestovním kancelářím, které pro své klienty pořádají zájezdy do Tuniska. Cestovní kanceláře by měly informace o bezpečnosti v Tunisku získávat z co největšího množství zdrojů, aby se ujistili o aktuálnosti a závažnosti bezpečnostních rizik v této turistické destinaci. Neměly by zjištěné informace o bezpečnostních rizicích v Tunisku v žádném případě podceňovat. Měly by dodržovat doporučení vydaná příslušnými orgány a institucemi. Cestovní kanceláře by měly svým klientům před zakoupením zájezdu do Tuniska vždy poskytovat informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci, a ne jen na základě jejich dotazu. Dále by měly také poskytovat svým klientům pobývajícím v Tunisku informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci, a ne je v případech, kdy je poskytnutí těchto údajů nutné. Cestovní kanceláře by měly pravidelně vyhodnocovat aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku dle dostupných a aktuálních informací. Cestovní kanceláře by svým klientům v

souvislosti se zájezdy do Tuniska měly ve všech případech zajišťovat služby českého delegáta v zemi a rovněž se soustavně připravovat na potřebu zrušení zájezdů do Tuniska a zájezdů v Tunisku kvůli výraznému zhoršení bezpečnostní situace v této destinaci, a ne až po jejich ukončení. Cestovní kanceláře by měly rovněž věnovat pozornost připravenosti svých delegátů reagovat na změny bezpečnostní situace (vznik mimořádných událostí) v této destinaci.

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma „Analýza rizik turistických zájezdů vybrané destinace“ byla zaměřena na problematiku bezpečnosti v konkrétní turistické destinaci. Pro tyto účely bylo vybráno Tunisko.

Teoretická východiska práce byla věnována vymezení základních terminologických pojmů ve vztahu k bezpečnosti v cestovním ruchu. Konkrétně se jednalo o definování pojmů jako „bezpečnost“, „bezpečnostní prostředí“, „hrozba“, „nebezpečí“, „riziko“ a v neposlední řadě „analýza rizik“. Další část teoretických východisek se týkala problematiky bezpečnosti v cestovním ruchu. Zde byly v obecné rovině popsány bezpečnostní faktory, které mají na turismus nejvýraznější vliv. K těmto faktorům byl zařazen terorismus, války, občanské nepokoje a kriminalita.

Praktická část práce byla zaměřena na analýzu bezpečnostních rizik ve vybrané destinaci cestovního ruchu (konkrétně tedy v Tunisku). Analýza bezpečnostních rizik ve vybrané destinaci cestovního ruchu byla zaměřena na základní charakteristiku Tuniska z pohledu jeho lokalizačních, selektivních, socioekonomických a realizačních faktorů a předpokladů cestovního ruchu. Dále se zabývala konkrétními bezpečnostními riziky v Tunisku. Součástí této analýzy bylo posouzení bezpečnosti Tuniska dle Světového indexu míru a dle Indexu globálního terorismu. Analýza bezpečnostních rizik v Tunisku zahrnovala rovněž SWOT analýzu této turistické destinace. Její podstatou bylo také provedení kvantitativního průzkumu v podobě dotazníkového šetření, včetně interpretace jeho výsledků. Nedílnou součástí této analýzy bylo shrnutí získaných poznatků v souvislosti s bezpečnostními riziky v Tunisku. Samostatná kapitola byla věnována návrhům doporučení pro zlepšení bezpečnosti v Tunisku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] ANTUŠÁK, Emil. *Úvod do teorie krizového managementu I*. Praha: Oeconomica, 2003. 97 s. ISBN 80-245-0548-7.
- [2] GALVASOVÁ, Iva, BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, SZCZYRBA, Zdeněk a kolektiv. *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: GaREP, spol. s r. o., Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 264 s. ISBN 978-80-87147-06-1.
- [3] KOTLER, Philip. *Marketing podle Kotlera: Jak vytvářet a ovládnout nové trhy*. Praha: Management Press, 2000. 258 s. ISBN 80-726-1010-4.
- [4] KOVÁCS, Gabriel a kolektiv. Podstata frekventovaných pojmů bezpečnostní problematiky. In *KUBEŠA, Milan. Bezpečnostní a vojenská strategie: Sborník seminárních vystoupení*. Brno: Univerzita obrany, Ústav strategických a obranných studií, Oddělení studií vojenského umění, 2008. 256 s. ISBN 978-80-7231-622-9.
- [5] SVOBODOVÁ, Lenka, KOVAL, Jozef. *Společník cestovatele: Tunisko*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2006. 352 s. ISBN 80-249-0636-8.
- [6] TOUŠEK, Václav, KUNC, Josef, VYSTOUPIL, Jiří. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 411 s. ISBN 80-7380-114-0.

Periodické zdroje

- [7] KUKAL, Zdeněk, POŠMOURNÝ, Karel. Přírodní katastrofy a rizika: Příspěvek geologie k ochraně lidí a krajiny před přírodními katastrofami. In *Planeta*, 2005, ročník XII, číslo 3, s. 52. ISSN 1213-3393.

Internetové zdroje

- [8] Arabské revoluce. *Aktuálně.cz* [online] 2011 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/arabske-revoluce/r~i:wiki:1198/>.

- [9] ČERBA, Otakar. Kapitola 16. Geografie cestovního ruchu. *Fakulta aplikovaných věd, katedra matematiky, oddělení geomatiky* [online] 2003 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch16.html>.
- [20] Fauna & Flora. *Tunisko* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://tunisko.org/zaklad-o-tunisku/fauna-flora/>.
- [31] Global Peace Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/global-peace-index>.
- [42] HEJMA, Aleš. Terorismus ve světě a cestovní ruch. *COT business* [online] 2003 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.cot.cz/data/cesky/03_09/priloha_C0903.pdf.
- [53] HUDEMA, Marek. Teroristé v Tunisku zabíjeli zahraniční turisty. Útočníci jsou prý spojeni s Islámským státem. *Hospodářské noviny* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-63706420-teroriste-v-tunisku-zabijeli-zahranicni-turisty-utocnici-jsou-pry-spojzeni-s-islamskym-statem>.
- [64] CHAROUSKOVÁ, Šárka. Teroristický útok v Tunisku letos ovlivní výběr dovolených. *Boleslavský deník.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://boleslavsky.denik.cz/zpravy_region/teroristicky-utok-v-tunisku-letos-ovlivni-vyber-dovolonych-20150324.html.
- [75] Nejezdit do Tuniska? Tím teroristé dosáhnou svého, říká velvyslanec. *iDnes.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-jiri-dolezel-velvyslanec-v-tunisku-teroristicky-utok-p85-/zahranicni.aspx?c=A150319_180024_zahranicni_bse.
- [86] Pojmy: Bezpečnost. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost.aspx>.
- [97] Přírodní podmínky. *Tunisko* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.tunisko.estranky.cz/clanky/priroda.html>.
- [108] Při útoku teroristů v tuniském muzeu zemřelo 22 lidí včetně turistů. *iDnes.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ozbrojenci-napadli-tunisky-parlament-zabili-turisty-pd3-/zahranicni.aspx?c=A150318_130444_zahranicni_bse.

- [119] ŠUBR, Vladimír. Mapy Tuniska ke stažení i pro tisk. *Tunisko: Oáza uprostřed pouště* [online] 2009 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://tunisko.ikn.cz/mapy/mapy-tuniska-ke-stazeni-i-pro-tisk/>.
- [120] Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-offline-verze.aspx>.
- [121] Terrorism Index. *Vision of Humanity* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/#/page/indexes/terrorism-index>.
- [122] Teror v Tunisku: 20 mrtvých turistů, rukojmí policie osvobodila. *Lidovky.cz* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/teror-v-tunisku-nejmene-jedenact-mrtvych-turistu-rukojmi-policie-osvobodila-1xz-/zpravy-svet.aspx?c=A150318_134853_ln_zahranici_msl.
- [123] Tunisko. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/.
- [124] *Tunisko.net* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.tunisko.net/>.
- [125] Tunisko: Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/cestovani/other.html.
- [126] Tunisko: Základní informace o teritoriu. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/tunisko/.
- [127] Výkladový terminologický slovník některých pojmů používaných v analýze a hodnocení rizik pro účely zákona o prevenci závažných havárií. *Výzkumný ústav bezpečnosti práce* [online] 2005 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: http://www.vubp.cz/index.php/component/docman/doc_download/153-vykladovy-terminologicky-slovník-nkterych-pojm-pouivanych-v-analyze-a-hodnoceni-rizik-pro-ueely-z.
- [128] Základ o Tunisku. *Tunisko.org* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://tunisko.org/zaklad-o-tunisku/>.

- [29] Zrušia cestovky zázjazy? Teroristické útoky ovplyvnia turizmus v Afrike. *Pluska* [online] 2015 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.pluska.sk/spravy/zo-zahranicia/zrusia-cestovky-zazjazdy-terroristicke-utoky-ovplyvnia-turizmus-afrike.html>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBR. 1.	MAPA TUNISKA S 24 GUVERNORÁTY.....	23
OBR. 2.	VÝVOJ SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU TUNISKA V LETECH 2008 – 2014	41
OBR. 3.	VÝVOJ POŘADÍ TUNISKA DLE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU S OHLEDEM NA POČET HODNOCENÝCH ZEMÍ V LETECH 2008 - 2014.....	42
OBR. 4.	POROVNÁNÍ VÝVOJE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU TUNISKA SE SOUSEDNÍMI STÁTY V LETECH 2008 - 2014	43
OBR. 5.	POROVNÁNÍ VÝVOJE POŘADÍ TUNISKA DLE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU SE SOUSEDNÍMI STÁTY V LETECH 2008 - 2014.....	44
OBR. 6.	VÝVOJ INDEXU GLOBÁLNÍHO TERORISMU TUNISKA V LETECH 2002 – 2013.....	46
OBR. 7.	VÝVOJ POŘADÍ TUNISKA DLE INDEXU GLOBÁLNÍHO TERORISMU V LETECH 2002 - 2013.....	47
OBR. 8.	VÝVOJ UKAZATELŮ INDEXU GLOBÁLNÍHO TERORISMU TUNISKA V LETECH 2002 - 2013	48
OBR. 9.	ZÍSKÁVÁNÍ INFORMACÍ O BEZPEČNOSTI V TUNISKU.....	52
OBR. 10.	DODRŽOVÁNÍ DOPORUČENÍ MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY VE VZTAHU K BEZPEČNOSTI V TUNISKU	52
OBR. 11.	POSKYTOVÁNÍ KLIENTŮM PŘED ZAKOUPENÍM ZÁJEZDU DO TUNISKA INFORMACE O AKTUÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACI V TĚTO DESTINACI	53
OBR. 12.	POSKYTOVÁNÍ KLIENTŮM V TUNISKU INFORMACE O AKTUÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACI V TĚTO DESTINACI.....	54
OBR. 13.	ZPŮSOBY VYHODNOCOVÁNÍ AKTUÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE V TUNISKU.....	54
OBR. 14.	SLUŽBY ČESKÉHO DELEGÁTA V TUNISKU	55
OBR. 15.	PŘIPRAVENOST DELEGÁTŮ REAGOVAT NA ZMĚNY BEZPEČNOSTNÍ SITUACE (VZNIK MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ) V TUNISKU.....	56
OBR. 16.	ŽÁDOSTI KLIENTŮ FAKULTATIVNÍCH VÝLETŮ DO OBLASTÍ V TUNISKU SE ZVÝŠENÝM RIZIKEM Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI	57
OBR. 17.	DODRŽOVÁNÍ BEZPEČNOSTNÍCH DOPORUČENÍ ZE STRANY KLIENTŮ V TUNISKU	58
OBR. 18.	VYSTAVENÍ TURISTICKY VELMI ATRAKTIVNÍCH LETOVISEK V TUNISKU BEZPEČNOSTNÍM RIZIKŮM.....	59
OBR. 19.	FREKVENCE ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ V SOUVISLOSTI S BEZPEČNOSTÍ V TUNISKU.....	59

OBR. 20.	CELKOVÉ ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE V TUNISKU	60
OBR. 21.	OMEZENÍ ZÁJMU KLIENTŮ O ZÁJEZDY DO TUNISKA V DŮSLEDKU POLITICKÉ A BEZPEČNOSTNÍ SITUACE V TÉTO DESTINACI .	61
OBR. 22.	SNIŽOVÁNÍ CEN ZÁJEZDŮ DO TÉTO DESTINACE V DŮSLEDKU ZVÝŠENÝCH BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK V TUNISKU	61
OBR. 23.	PŘIPRAVENOST NA ZRUŠENÍ ZÁJEZDŮ DO TUNISKA KVŮLI VÝRAZNÉMU ZHORŠENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE	62
OBR. 24.	DŘÍVĚJŠÍ ZRUŠENÍ (PŘÍPADNĚ OMEZENÍ) ZÁJEZDŮ DO NĚKTERÝCH OBLASTÍ V TUNISKU.....	63
OBR. 25.	DŘÍVĚJŠÍ ZKUŠENOSTI S UDÁLOSTÍ, PŘI KTERÉ BYLA OHROŽENA BEZPEČNOST VAŠICH KLIENTŮ V TUNISKU	64

SEZNAM TABULEK

TAB. 1.	PŘEHLED KLIMATICKÝCH PODMÍNEK V TUNISKU	26
TAB. 2.	VÝVOJ SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU TUNISKA V LETECH 2008 – 2014	41
TAB. 3.	VÝVOJ POŘADÍ TUNISKA DLE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU S OHLEDEM NA POČET HODNOCENÝCH ZEMÍ V LETECH 2008 - 2014.....	42
TAB. 4.	POROVNÁNÍ VÝVOJE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU TUNISKA SE SOUSEDNÍMI STÁTY V LETECH 2008 - 2014	43
TAB. 5.	POROVNÁNÍ VÝVOJE POŘADÍ TUNISKA DLE SVĚTOVÉHO INDEXU MÍRU SE SOUSEDNÍMI STÁTY V LETECH 2008 - 2014.....	44
TAB. 6.	VÝVOJ INDEXU GLOBÁLNÍHO TERORISMU TUNISKA V LETECH 2002 – 2013.....	45
TAB. 7.	VÝVOJ POŘADÍ TUNISKA DLE INDEXU GLOBÁLNÍHO TERORISMU S OHLEDEM NA POČET HODNOCENÝCH ZEMÍ V LETECH 2002 - 2013.....	46
TAB. 8.	VÝVOJ UKAZATELŮ INDEXU GLOBÁLNÍHO TERORISMU TUNISKA V LETECH 2002 - 2013	48
TAB. 9.	SWOT ANALÝZA TUNISKA.....	49

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I - Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

1. Odkud získáváte informace o bezpečnosti v Tunisku?

(můžete uvést více možností)

- a) z Ministerstva zahraničních věcí České republiky
- b) z konzulátu
- c) z vlastních zdrojů v Tunisku
- d) z médií
- e) z jiných zdrojů, uveďte: _____

2. Dodržujete doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky ve vztahu k bezpečnosti v Tunisku?

- a) ano
- b) ne, bezpečnostní situaci v Tunisku vyhodnocujeme sami

3. Poskytujete klientům před zakoupením zájezdu do Tuniska informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci?

- a) ano, poskytování těchto informací je součástí pokynů k zájezdům do Tuniska
- b) jen v případě jejich dotazu
- c) klienty odkazujeme na internetové stránky Ministerstva zahraničních věcí České republiky

- 4. Poskytujete klientům v Tunisku informace o aktuální bezpečnostní situaci v této destinaci?**
- a) ano, pravidelně
 - b) jen pokud je to nutné
 - c) ne
- 5. Jakými způsoby vyhodnocujete aktuální bezpečnostní situaci v Tunisku?**
- a) reagujeme na doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky
 - b) reagujeme na informace o bezpečnosti v Tunisku z vlastních zdrojů
 - c) reagujeme dle ostatních cestovních kanceláří
- 6. Mají klienti cestující do Tuniska k dispozici služeb českého delegáta?**
- a) ano
 - b) ne
- 7. Jsou delegáti Vaší cestovní kanceláře připraveni reagovat na změny bezpečnostní situace (vznik mimořádných událostí) v Tunisku?**
- a) ano
 - b) ne
- 8. Požadují klienti fakultativní výlety do oblastí v Tunisku se zvýšeným rizikem z hlediska bezpečnosti?**
- a) ano

b) občas

c) ne

9. Dodržují klienti v Tunisku Vaše bezpečnostní doporučení?

a) ano, vždy

b) většinou

c) ne

10. Jsou bezpečnostním rizikům vystavena také turisticky velmi atraktivní letoviska v Tunisku?

a) ano, stejně jako kdekoliv jinde v Tunisku

b) ano, ale v menší míře

c) ne

11. Jak často se ve skutečnosti potýkáte s řešením problémů v souvislosti s bezpečností v Tunisku?

a) často

b) občas

c) ojediněle

12. Jak byste celkově zhodnotili bezpečnostní situaci v Tunisku?

a) Tunisko je zcela bezpečnou zemí

- b) některé oblasti jsou v Tunisku z hlediska bezpečnosti rizikovější, avšak se nejedná o lokality nebezpečné pro naše klienty
- c) rizikové oblasti v Tunisku mohou ohrozit naše klienty
- d) Tunisko nelze považovat za bezpečnou destinaci

13. Došlo v důsledku politické a bezpečnostní situace v Tunisku k omezení zájmu o zájezdy do této destinace ze strany klientů?

- a) ano, výrazně
- b) ano, nepatrně
- c) ne

14. Dochází v důsledku zvýšených bezpečnostních rizik v Tunisku ke snižování cen zájezdů do této destinace?

- a) ano
- b) ne

15. V případě, že by došlo k výraznému zhoršení bezpečnostní situace v Tunisku, jste připraveni zrušit zájezdy v této destinaci?

- a) ano, bezodkladně
- b) ano, po ukončení zájezdů
- c) ne

16. Zrušili (případně omezili) jste již někdy v minulosti zájezdy do některých oblastí v Tunisku?

a) ano

b) ne

17. Setkali jste se již v minulosti s nějakou událostí, při které byla ohrožena bezpečnost Vašich klientů v Tunisku?

a) ano, uveďte s jakou událostí: _____

b) ne